

14953
Fóhaz

sz. hiv. Pest városi főkapitányi hivatalától

A nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanácsnak
1864. szeptember 29^{án} 75052. sz. a. helyi kegyes rendelkezénye
folytán a Magyar tudományos Akadémia
Tehetséges Elnöksége

hivatalosan előváltatták, miszerint

az alapirányok vagy nyomtatott,
vagy leírati hiteles másolatát két példányban e hi-
vatalnak nyolcz nap lefolyta alatt behiildeni szives,
kedjék.

Pest 1864. december 15^{én}

A főkapitányság.

Prutty

22.
I. k. évk. jan. 28. 1865.

Arany elv,
iktatása!

~~22~~
~~Ad. 211~~
~~7865~~

22

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

31
KK. 1865.

St. R. Pest városi főkapitányi
hivatalának.

A t. cz. főkapitányi hivatal
14,953 Ft. felmérésére folyóan
melyben a magyar tud. Akadémia
alapsabályainak és példányban
főtanácsosok hivatalaik, miután
ők külön Magyarországon nincsenek
meg, van szemmel a f. évi
"Akarvizei Almanachot" melyben
egyéb tudni valókat az Akadémia,
bátyok is becsüglattárnak, ide,
Larva átküldeni.
Kelt Pesten, jan. 31. 1865

titokosok.

III. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

(mell. 22
1865. máj)

22
1865

31
K.K. felügyelet jan. 31. 1865.

31
1865

A titoknoki hivatal rendezése.

mből, midőn új titoknok választatik, annál inkább elha-
 laszthatatlan, miután a közlebbi időkben határozottan
 kitűnt, hogy a titoknok személyisége, értelmisége és meg-
 fessített szorgalma mind nem képes a rendszer hiányát pótol-
 ni, s a legjobb akarat mellett is sok hiány, tévedés történt.

A titoknoki hivatalnak annyi teendője van immár,
 hogy egy ember négy irnokkal, kiket az elnökség, a pénztári és
 ügyészi hivatalok s a tömördek correctura is igénybe veszen,
 s kik csekély fizetésök háveskeztében csak délelőtti órákban
 kötelesek a hivatalban jelen lenni, a kik közt eddig semmi mun-
 ka felosztás nem volt, s a kik csak a másolásban voltak a ti-
 toknoknak segítségére, — ennyire elfoglalt, rendszeresen nem
 működő négy irnokkal, mondom, a legszükségesebb administra-
 tív dolgokat sem képes pontosan elvégezni. Kimutatások, könyvek
 az ügyvitelről részint nem voltak, részint maga a titoknok ál-
 tal végeztettek; a titoknok az egész ügyvitel áttekintésében,
 vezetésében, az administratív fonálának folytonos kézben tartá-
 sában apróletos irnoki vagy kiadói teendők által akadályoz-
 tatott.

A legszükségesebb dolog, hogy a titoknok ex irnoki és ki-
 adói teendők s általában minden, részint mechanikus foglalko-
 zás alól fölmentessék.

Két fő csoportra oszthatók a titoknoki hivatal, mint végre-
 hajtó tiszttség teendői:

- a) az összes könyvkiadási ügy rendben tartása,
- b) egyéb administratív tárgyak végzése és ellenőrzése.

A könyvkiadási ügy teljesen rendezetlen állapotban van.

34/1865

Fek
 3

Tekintsük meg egy kiadó könyvtár hivatalát, hány egyént
 látunk mindenütt foglalkozni. Az akadémia a legnagyobb ki-
 adó hazánkban, s ez ügygyel a titkok mellett egy hiva-
 talnok sem foglalkozik süketesen. Innen az örökös panasz
 most a kéziratok elvévedése, majd a correcturák hosszas
 ideig visszatartása, majd a nyomdai könyvkötői kezelés
 hanyagsága, lassúsága, gyakori mulasztásai és sévédei ellen,
 s a rendezetlenségben mindig hiányzik a titkoknak áttekintése,
 s a hiányra csak az író kesű panassa után lehet rájönni. Akkor
 sem lehet mindig tisztába kerülni, hol történt a sévédek, a hiba,
 mulasztás stb. Nincsenek könyvek, melyek az ellenőrzést, az át-
 tekintést lehetővé tennék a javítónak, a nyomda, a könyvkötő,
 a könyvtár eljárása irányában. A hány stádiumon megy ál-
 tal valamely mű nyomtatása és kiadása, annyiszor akadhat
 fel, s hosszabb időbe kerül, míg a titkok a feladatára
 rájövén, jellemzős intervenciójával az akadályt elhárítja. Ez
 egy nem maradhat. Sükség hogy a kiadási ügyek élére egy
 csupán azaz foglalkozó hivatalnok állítsanak, s ez nem le-
 het más mint a főjavítónok, kinek fizetése legalább 800 forint-
 ra emeltesse, s a ki a nyomdai javításból csupán a revisiót
 tartván fönn magának, az egész kiadási ügy összes szálait,
 az ellenőrző, az áttekintést minden perczben lehetővé tevő
 könyvek vezetéseivel, kezében tartsa.

Éme az általa vezetendő két könyv (a javítónoki kéz-
 besítő könyv, és javítónoki napló) mintája:

A főjavítónok ved

hó na

IV 3

V 2

A főjavítások által vezetett II. könyv.

A javítás alatti nyomdai ívek ellenőrzése minden stádiumon által.

Javitási Napló.

Vétel ideje	Könyv cím	Ív szám	Tárgy	Javitás				Összesítés	Javitás	Kiadás napja					Lapszám		
				1	2	3	4			kereső	szekesítő	Nyomdába		Nyomda	Lapszám	ig	
hó nap						höz töl	höz töl										
III 2	Mad. Érték V.	6	Vész A.	Egyenletek	1			P. J.		4 III	5 III	6 III	7 III	8 III		81	96

A főjavítások ügyelne föl továbbá a könyvkötőnél levő ellenőrzési könyv rendszer vezetésére.

Íme az ellenőrzési könyvnek általam javasolt mintája:

III. könyv

az akadémiai könyvkötő részére

A nyomdából átvéetett		Könyv címe	Bekötve általában		A titokrati hivatalnak		Az akad. könyv-árusnak	
Névtör	Hány példány		hó	nap	Példány	Átvéő díjmerőnye	Példány	átvéő díjmerőnye
8/VI	600	Phil-tört. Értesítő III k. 2 füz.	VI	12	100	Bing	500	Eggenberger

Minden kinyomott ívből egy, a mint ki van nyomva, ellenőrzés végett azonnal beküldendő a főjavítóknak.

A mint valamely munka, vagy valamely gyűjteményes kiadvány vagy Értesítő egy füzetének nyomtatása be van fejezve: a főjavítók abból a következő kivonatot készítik, mely a titokok által megvizsgálva és aláírva, átküldetik a pénztárhoz mint pénztári értesítés

Pénztári értesítés.

Nyelvtudományi Értesítő III kötet. 2. füzet		Létszám	díjaztásuk éve	Fizetendő		
Szerző	Munka címe			Aranyban	vetk. forint	ért.
Hunfalvy Pál	A magyar igeidők	2	21 füzével	—	42	—
Budenz József	A cseremis nyelv	1	" "	—	21	—
			Összesen		63	—

A titokrati

A titoknok ezen értesítésre ráveseti, melyik bizottság budgetéből (vagy az általános budgetből) fizetendő a fent írt összeg
így:

" Ezen értesítés oly megjegyzéssel kísérik át a pénztárnok, hogy a fent írt hatvan három forint oszt. írt. a nyelvi tudományi bizottság budgetéből fizetendő. Pest, 1865, febr. 10. N. N. titoknok.

A fentebbi kimutatás alapján elkészítetnek a szokott titoknoki értesítések az íróknak, melyekben tudokra adatik, mi van részükre utalványozva, s a melyeknek előmutatása mellett, rávetve a pénz fölvétel elismerését, fölvethetik a pénztárnál az utalványozott díjat.

Az értesítvények, melyben a tagoknak tudokra adatik, mi van részükre utalványozva, a mellékelt nyomtatott formulája van.

Ez értesítvényre a titoknok járul mindig írja rá, melyik budgetből fizetendő az összeg, az általánosból-e vagy valamelyik bizottságéból.

A titoknok minden egyes tétel utalványozását beveseti az utalványozási könyvbe.

Ezen utalványozási könyv, a pénztári könyvekkel összehangolatban, szerkesztendő és vezetendő.

Minden bizottság számára (valamint az általános kiadások számára is) külön-külön számla vezetendő.

Tapasztaltam, hogy egyes bizottságok elnökei magok is utalványoznak. Ezt meg kell járztatni, s utasítani a pénztárt, hogy a titoknok ellenjegyzése nélkül, semmiféle bizottsági számlát ne fizessen ki.

Végre az utalványozási könyvben, minden bizottság számlája fölé kiteendő az összeg, a mennyivel a bizottság rendelkezhetik. Így az utalványozási könyv egy lapja:

IV. könyv.

Az archaeol. bizottság számlája (2000 for.)

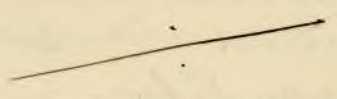
szám	kelet	Kinék?	Miért?	aranyban	oszt. ért.		Segyész.
					ft.	kr.	

Ezen könyves már a kiadó (expeditor) vezeti, ki az administratio egyéb sárgyait központosiája kezében, a tiskai rendelkezése alatt.

A kiadó, ki szintén 800 forintos évi fizetéssel volna díjazandó, vezeti a titkoknak folytonos felügyelése alatt:

- a) az utalványozási könyves. (IV. k.)
- b) az iktató könyves (Van. V. könyv)
- c) a kiadó könyves (Er is van. VI. könyv)
- d) a kézbesítési könyves. (Nincsen. De kell könni. Most

minden kézbesítésről külön nyugták vezetnek, melyek sok irkálással járnak s elhanyagódnak, míg a kézbesítési könyves könnyű felütni bármikor. Így a mintája:

VII. könyv.

Közbesítési könyv (a kiadó hivatal részére)

Kiadó könyvi szám	Tárgy	Vétel		Az átvívó elismerése.
		hava	napja	
89.	Bölcsészeti pályamű	febr.	11	Freguss
90.	Peterfal Leirati Műtana	"	"	Vész Ámin

e) a kiadó visszi továbbá a posta könyvet (VIII. könyv)

f) a kiadó veszi végre a csereviszonyból származó
könyvküldésekről szülő kimutatásokat, illetőleg könyvet (IX. könyv)

A kiadó osztja ki az irni valókat az irnokok közt,
ő a felelős a levelek pontos elküldéséért.

A kiadó végre jegyzéket visz a bírálókat alatti mun-
kákról, hogy a titkoknak folyvást figyelemmel kíséresse,
hiknél voltak már a munkák, kikhez küldendők még.

E jegyzék ily formán készülhet, rovatokra a szerint,
a hány bíráló, és bírálendő mű van.

Telekiféle pályadramák:

Bírálók nevei	Bírálendő művek számai					
	I. sz. pályamű	II. sz.	III. sz.	IV. sz.	V. sz.	VI. sz.
B. Kemény László	vette $\frac{3}{II}$			vette $\frac{3}{IV}$		
Pákh Albert		$\frac{31}{I}$	$\frac{31}{I}$			
Egriény László					$\frac{2}{II}$	

Hatra van a külföldi és hazai intézeteknek, s az akadémia vidéki és külföldi tagjainak küldendő könyvek kiadói kezeléséről, s a küldetések ellenőrzéséről szólanom.

A főjavítónak, a mint az utolsó nyomott ívcs veszi valamely füzetből vagy kötetből:

a) elkészíti a fentebb érintett pénztári értesítést, melynek alapján készíti aztán a kiadó a tagok részére a pénztári utalványt, és vezeti az utalványozási könyvet.

b) egy e végeztetett könyvbe beírja a megjelent munkát.

X. könyv.

Kelet	Könyv címe	Kötet	Füzet	Példány szám	Segyret.

Továbbá a főjavítónaknál van egy kimutatás, mely az ügyrendben levő egyesületek s a tagok száma és a szerzőknek, továbbá a könyvtári 2 példány számbavételével kimutatja, mennyi példány küldendő minden akadémiai kiadásból a titoknoki hivatalba. E példányszámot a főjavítónak utalványozza a könyvkötésél. A könyvkötő e példányokat a titoknoki (illetőleg kiadói) hivatalba szállítja; a többi példányt az akadémiai könyvtárhoz küldi, a fentebb (III. sz. alatt) közölt mintájú könyvbe vezetve.

mind a titoknoknak, mind a könyvtárosnak átadott példányokról az illetők elismerését.

A további eljárást, a már kész és átvevő könyvek expedálását a kiadó (expeditor) veszi át.

A könyvtár példányai, mielőtt a könyvtárba küldetnek, a legelső összehívásban bemutattnak a titoknok által. Az akadémiának folyóirat tudnia kell, mely munkák jelennek meg.

A tagokat illető példányok címzett keresek-kötésekkel láttatnak el; s a helybeli tagok közt a legelső ülésben kiosztatnak, a vidéki és külföldi tagoknak pedig évenkéntenként elküldetnek. Ez expedíciókról évenkéntenként jelentést tesz a titoknok, az elmaradás esetében indokolván azt.

A hazai és külföldi intézetek példányai számára fiókokkal ellátott szekrény állíttatik fel a kiadó hivatalban; s a mint a könyvek a könyvkötőtől a kiadó hivatalba érkeznek, a kiadó az illető példányokat az illető intézet nevével jelölt szekrény-fiókba dobja be. Az éhkez egybegyűlt munkák évenkéntenként vagy fél évenként csomagoltatnak.

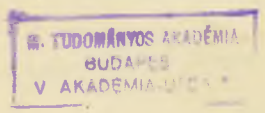
A kiadó hivatalban az ily küldemények számára külön küldeményi könyv vezetetik, mint fentebb láttuk. E könyvben minden tudományos intézetnek, melynek az akadémia cseréviszonyban áll, vagy a melynek rendszeren megküldi kiadványait, külön lapjai vannak. Az expedálásra kész csomagokban foglalt könyvek jegyzéke e könyvbe íratik, s a csomagok és az azokhoz kért kiegészítő levelek / melyeknek min.

(ai német, francia, angol nyelven nyomtatva), al-
 talán az akad. könyvtárnak, az akad. könyvtárnak,
 ki a küldeményi könyvbe, a csomagokban foglalt
 könyvek jegyzéke alá, aláírja a napot, melyen a
 csomagokat átvette, és nevét. Az akad. könyvtár
 minden expedicio után átadja a titoknak a szállít-
 tás megtörténtét igazoló postai, vasúti, vagy gőz-
 hajói végvetit, vagy (ha magán úton történt a szállít-
 ás) a szállító elismerését. A titok pedig a
 legközelebbi összes ülésben minden alkalommal ok-
 vetlenül jelentés lesz a küldemény úba lett indítá-
 sáról.

De végül általában meg kell említenem, mint so-
 vább halaphatáslan frükéget, a tudományos munkák
 sok gondot, szorgalmat és ismeret igénylő szerveze-
 tái s az elnöki, pénztári, titoknoki és ügyési hiva-
 talok által annyira igénybe vett s jelenleg más in-
 teresek példájához képest oly rosszul díjazott it-
 nokok fizetésének javítását.

Pest, 1865 jan. 24.

Cserenyitsch

34 bs. ltk. febr. 3. 1865.
I. K.

RAL 34
1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

ps. Jan. 26. 865.

A. Tiszaudvari hivatal
rendezési illető jelen
javaslata, a köztem, B.
Eötvös, Arany János, Tichler
is a fenyves megalakítás.
Tegye is kijelölt részre
be alkalmasan, elfogad-
tassa. Nincs tehát egyéb
hátra, minek hogy Tichler
is Tegye által, ezeket mind
gyorsabban is fogadják
vegyék, mi által az egész
végleges természetben fog
tollal is rendeltetésben
nyerjen.

Az igazságos Törvény által
a kiadó, főjövendő és irad-
kór díjazásokról iránt hgyok,
és az a végre hozottak öfgye-
nek kijelölését az elnökség-
re bíró ügykezelőket, egy
külön, a Tichler és Pinyasi
hivatalhoz utasított levél-
ben fogalomoztatva.
febr. 3. 865. J. Deuery
Eötvös.

297/11. - 1864.

A Tesci cs. Kir. pénzügyi ügyvédségtől

A magyar tud. Academia nagyter-
kintelő Elnökségének

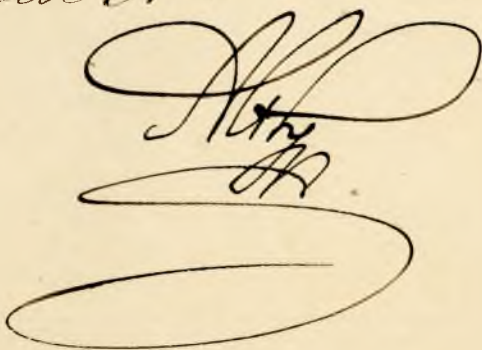
MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Tescen

A bécsi cs. Kir. pénzügyi ügyvédség részéről a cs.
Kir. állami Könyvnyomda képviseletében,
Mayer Keresztély bécsi academiái acélmet-
ró ellen 402 pengy nyomtatási költségét
behajtása végett indított perben, az utóbbi
ellen marasztaló ítélet hozatott.

Miután azonban nevezett bécsi cs. Kir. Ügy-
védség 1864^{ik} évi Nov. 28^{án} $\frac{18700}{1272}$ sz. a. Kelt ál-
irata szerint Mayer Keresztély a magyar
tud. Academia ellen állítólagos követelése-
sén kívül, fentebbi adóssága törlesztésére
semmi más vagyonnal nem bír; - ugyan-
azért egész tisztelettel felkérlek a nagy ter-
kintelő Elnökség miszerint nevezett Mayer
Keresztélynek a magyar tud. Academia
ellen állítólag fentlévő követelése szám-
szerinti mennyiségéről ezen cs. Kir. pénzü-
gyi ügyvédséget mielőbb értesíteni szives-
kedjék.

Tescen 1865^{ik} évi Január 31^{én}

35

1865

35/65. Érd. febr. 3. 1865.
I. K.

Közölnék m. Akad. Köz-
társulat Töle könyve, amely,
és tőle váratik a felvétel
közösség, hogy az a dolgot
miben van, és a bent és
accélmentes előadása, men-
nyiben igaz és alapos?

G. Deereffé
a magy. Akad.
Elnöke

MAGYAR
HODOMÁNYOS AKADEMIÁNA
KÖNYVTÁRA

MAGYAR
HODOMÁNYOS AKADEMIÁNA
KÖNYVTÁRA

Ezen ügyről nem kérem, sem a közölnök
vagy semmi tudományok tárgya. - a magyar
közösség nem ismerem. a nagyközönség
és azáltalán nyomon nem találhat, és
egy hivatalos kell lenni a felállítás
kiváratás végett. Febr. 14. 1865

Töle,
magyarországi

Töle, a magyar nyelv
újraélesztésére - felvétel
melyben felvétel.

15/11 1865 G. Deereffé

Elnöke

Felirat Febr. 21. 1865
Töle

Ajánlunk hivatalbeli szolgálatainkat az Urnak!

Az. j. a. ide esutott köztelérő levél márvolatából bővebben által
leírás látni méltóan néhai Ábrányi Emil és neje srül.
Káing Paulina apony mint Csapatőhalvi Erdőgazdász örökös
a fenn említett köztelérő alapján a Magyar Academi-
ának 5000 gőzftal adósai lettél.

Mint hogy a köztelérő Magyar Academia ezen tőle
szertorást reverent adósok illetőleg örökösök kifutott utasá-
god által mint érintett örökösök és adósok gondnoka által
vissza fizettetni kívánja, erre aromban felírti felmondás
leírása volna.

Annál fogva hirtelen gőzre néz mint a Magyar Acad-
emia a. ügyfélnél kérelme folytán a fenn írott kö-
tél ezen felmondatván kifutott utaságodat mint néhai
Ábrányi Emil és neje srül. Káing Paulina apony örökös
nak bíróság reverent gondnoka is gőzftal ezen
ar váns törvényesen írteti, hogy az épen felmondott 5000
gőzftal tőle a hátra lévő 6 gőzftalal együtt: bevé-
mélvén a bevénytandókat is levonván a levonandókat je-
len intő illetőleg tőle felmondó levélnek kézbesítés nap-
jától számlatandó fel ív alatt a Magyar Academiái
gőzftalra Pesten úri uca 2° p. a. elnevezésre kifutott
mint hogy ellenkerő esetben reverent ügyfélnél utasítandó
ellen mint néhai Ábrányi Emil és neje srül. Káing Pau-
lina apony örökösök gondnoka ellen a törvényes lépése-
ket mulasztaniul és követelendő.

Kifutott utaságod

Pesten 8° úri Majus 22°. hivatalbeli szolgálai

I. Kovács Al
Körm. Szolgatirás
Gyurikovich Mátyás
megyei Estély

Másolat.

Prótellárány. 5000 arany ötezer forint értékű pénzben, három huzaltól származó
talva és forintba, is huzaltól egy forint máskora finom ezüstpénz
melyeket a Magyar Királyi Kincstárnak pénzintézetétől készült határ
kamatára költségen felvettük, és a fellevele magamat, hogy az illető
kamatokat felvontam, ugyanazon években a Csépe pénzintézetben
gondosan leírtam, és magam is költés is mind az irántól felvett
felmondás után hasonló pénzben vissza írtam, birtokjaimról
előzőkkel szemben a Csépe és Lengyel Városoknál felvett k.
Dopra helyi pénzintézet, és ezen a levelelem az illető törvény hatóság
nál ön költségeim első kézen bejegyztettem. - Ha pedig
gám, vagy maradékim, és örökösökim a fentebb írt gondosan
kezes kézem vagy kézes tenér, helye hatálmata az a Magyar
Királyi Kincstárnak mindenről első vagy 2° Előítelőjének, és ezen
kéntem az igazgatói Tanács Előítelőjének, hogy az 1840. XX. § 870
XXI. törvény értelmében aláírja a Városi bíróságnak magam
mal és örökösökim aláírásom, sőt a bíróságok által
keltett társasági iratok és nyilatkozatok, minden perorvos
latnak. Különösen az Ellenállás, az új birtokos betölti feljebb
kezesi feltevéssel szabadságadás szerinti ügyekben
Költés. Jia. Ábrámfalva János, és Jia. Károlyfalvi Erdőgy
Alajos s. k.

MAGYAR
KIRÁLYI KINCSTÁR
KÖNYVTÁRA

1842-évi jelt. 25. napján s. a. új hazai városokban felvett
tartott közzéjitem.
D. B. feloldástól, ki hirdetés is az 1840-évi XXI. törvény
értelmében a törvény előtti egy megnyitott betölt
latolatt. Jelt. 25. Lengyel Városi Kincstárnak első kézesi
jelmű adatai s. k.

Alól iratunk minden a Prótellárányt 5000 pft. költségen birtok
kaja polgári birtok Lengyel Városi K. Dopra pénzintézet
alkalmazott és illetőleg igazgató Károlyfalvi Erdőgy jelentés
Ábrámfalvi Alajos iratol adatai s. k., és annak mar egy éven
felvett összeg birtokában is nagyunk, ezen sorozást jelen

Bartholomaeus
Gyurkóczy
Budapest, 1881.

Pest, 1881. Aug. 27.

Ugyan nem bírti írni "leveleket"
neked, és hiába írtam a
Carnel nemnek Pesten nagy arat
27. az a. László a p. ki állt neki;
lyeom is adtam és annak levele
előtöl jóval tovább meg is megörököm
nemel és nyugtam.

Üdvözlés Abrányi Carnel-nak mint néhai
Abrányi Erkel és neje srácok Lang Paulina
árva-nak bérletig kinevezett gondnokának és
gyermekének örökösökéi kértő legfelmondási
levele törvényesen adásfél.

Pest

MAJTER
TUDOMÁNYOS AZADALOM
KÖNYVTÁRA

31 - p. 111

20

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Mélyen Tisztelet

Szerintetes Akadémiai Titoknok Úr!

1861. év február hó 1-éről 1863. év január 15-ig a S. M. Tud. Akademiát mint első írók szolgáltam. Az utóbb jegyzett napon a S. Szorgató Tanács kinevezett irodai titkárság, még ugyanazon év márcs havában súlyosan megbetegedtem, könytelen voltam meghivatallal foglagni. Elbocsátásom napját azonban nem tudom, mintánkor öntevülte állapotban levén, csak egy évvel később jutott megmenetése magán úton tudomásomra.

Mintán egészségem semelherőleg rövid idő múlva helyre fog állam, aonnal új alkalmassággal keresni kívánok: emélfogva bárádom Szerintetes Úrhoz azon alázatos kéréssel folyamodom, gyekednéte fenn kérem szolgálatomról számomra bizonyványt iratni s azt alúl írt lakásomra elküldeni.

Maradtam mély tisztelettel

Budán február hó 1-én 1865.

Szerintetes Titoknok Úr!

43/1865

alázatos szolgálója
" Dehó Dénes.

(Lak. Budán, Országház, Keresk-utca, 366. sz. a.)

43. 86.
A. K.

43
1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

Dr. Kőrösi

Dr. Kőrösi János Miniszter,
a Magyar Tudományegyesületnek
Titkárságánál.

Dr. Kőrösi?

Dr. Kőrösi.

Magyar Tudományegyesületnek,
Titkárságánál, az Akadémia
Közlönyében.

Flohe
ungarische Akademie der Wissen-
schaften.

Die Erwählung zum auswärtigen correspondirenden
Mitgliede der ungarischen Akademie der Wissen-
schaften welche dem ergebenst Gefertigten durch den
Vizepräsidenten Herrn Baron von Eszöcs mitgetheilt
wurde, hat denselben aufs freudigste überrascht.
Die höchst ehrenvolle und wohlwollendste Aner-
kennung seiner geringen Verdienste um die Palä-
ontologie geben demselben neuen Muth auf der
angeschlagenen Bahn rüstig fortzuarbeiten. Der
ergebnst Gefertigte erlaubt sich daher einer
hohen Akademie für diese höchst ehrenvolle
Auszeichnung seinen innigsten Dank abzu-
statten, und bittet zugleich die Versicherung
hinzunehmen, daß er sich eifrigst bemühen
wird, die Zwecke der Akademie nach besten Kräf-
ten zu fördern.

Mit dem Ausdrucke der unbegrenzten
Verehrung zeichnet sich

1865, Jan. 27.

D^r. Moriz Körner

An

die hohe ungarische Akademie der
Wissenschaften in Pesth.

68 Persem jan. 27. 1865.
A.

Höns Morick Köpöni akad. knilso
lagga' tess megratassussat.

70/1865.
K.R.

Kivonat

A M. Tud. Akadémia 1865. jan. 26^{án} tartott tárgyalóvályi ülés jegyzőkönyvé-
ből.

IX. Előterjesztetik a költségvetés
és 1865. évre. — E szerint

A.

1865-re a remélhető bevételek
a következők: s. e.

B.

A kiadásokat pedig következőleg
lehet felvenni s. e.

1) Az öt bizottságnak, saját elő-
adók és szerkesztők is beleértve
s. e.

a) s. e.

b) s. e.

c) s. e.

d) s. e.

e) a Nyelvtudományi

szék /-e beleértve a Magyar nyelv
emlékek folytatólagos kiadására
szükségelt összeget is / . . . 2000^{ft}

s. e.

1200
90
100

1390

E költségvetés mindenben jóvá ha-
gyatván, az elnökség, atitoknöki és pénzü-
gnyelvisi hivataloknak, úgy szintén a bizott-
ságoknak is, szem előtt tartás végett, ki-
adani határozatván; a kiadások elő-
mondásában érintett 1000 ft-ból 300 ft. az
az I. tag, mint a nagy előtér
szekrénye tisztelendőjének emelésére,
a többi 700 ft pedig az irodai se-
melyzet — az írások és javítások — fi-
zetésének javítására lesz fordítandó.
Mely irányban történjék a fizetés, javi-
tás, az egyenleket illetőleg, tekintettel
az iroda újból rendezésére s az iroda e-
gyes tagjainak netalán kiadó vagy e-
gyéb hírsége való előlépésére annak
meghatározása mélt. Előtt írva bizott-
— a jövő igazgatósági ülésre elvárva
az e tárgyban intézkedésekről a jelentés.

Pest, márc. 1. 1865

Aranybányás
bizottság.

A

Nyelvtudományi
Bizottságnak.

1866. évi
közlöny.

QAL 70/1865

75. sz.

Méltóságos · Prof. Elnök Úr!

Midőn az Archaeologiai Bizottság utolsó ülésében Méltóságodnak azon kegyes rendelkezést felolvastam, melynek következtében a Bizottság munkatársai számára az Archaeologiai Közlemények eddig kijött köteteit utólagosan méltóztatott, ismét előhozatott egy munkatársnak, kinek számára újlag egy példányra kétszázötven példányt küldtetett. Néhány tehát minden előforduló egyes esetben Méltóságodnak ilyenféle kérésekkel alkalmatlanságot kénytelenítettünk, határozatost: hogy Méltóságod keltei biztossággal megkeressék, miszerint valamint az Archaeologiai Bizottság rendes tagjai, úgy az Archaeologiai Közlemények munkatársai számára összesen 30 példány kérések, azon megjegyzéssel, hogy a fennmaradó példányok egyedül a Bizottság határozatára kiadassanak.

Maradok legmélyebb biztossággal

Méltóságodnak

Pest 1865. Május 29-én

Legtisztelettel szolgáló

Rosmer florin, az archaeologiai bizottság elnöke.

75
1865

N° 691 v. 1865

H. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Dem
dem verehrlichen Präsidium der Ungarischen Akademie
der Wissenschaften
in
Pest

Wie Ihnen verehrlichen Präsidium schon bekannt,
sind die Zeichnungen auf mein zu dem von dem Herrn Prof.
und Königl. Rathe D^r v. Balassa verfaßten, und auf Kosten
der Ungarischen Akademie vororth zu druckenden „epigraphischen
Album“ seit längerer Zeit fertig und ab jetzt das im vorigen
Jahre verstorbenen Zeichners Dr Elfinger bereits zu Ende das Jahr
1865 bei einem verehrlichen Präsidium Probe-Abdrücke zur Er-
teilung des Imprimatur überreicht.

Diese Imprimatur-Conditionen sind jedoch noch nicht
an die Druckerei zurückgelangt und vor dem Einlangen derselben
kann auf die Drucklegung der Auflage nicht stattfinden, weil
man nicht weiß, ob an den Zeichnungen noch Abänderungen vorzu-
nehmen sind oder nicht. Man bittet sich demzufolge das verehrliche
Präsidium zu stellen: ein verehrliches Präsidium wolle
die gefällige Bestätigung verhoffen, daß die fraglichen Conditionen
entweder mit den betreffenden Abänderungen versehen, vorab-
gesetzt, daß solche vorzunehmen sind, oder wenn dies nicht der
Fall wäre, jede Tafel mit dem Worte „Imprimatur“ und der

Ad 135/1865.

Manuskriptfertigung bezweifelt, wieder an die freundliche Beantwortung
zurückzugeben, damit die Drucklegung nicht allzu lange hinaus
geschoben werde und die lithographischen Stein dann wieder zu andern-
weitigen Druckarbeiten verwendet werden können.

Mit besonderer Achtung
Wien, den 30. März 1865.

Kaltenbrunner
Herr Direktor

Herrn H. H. Hof und Beethoven'schen Direction.

Értesít Apr. 2. 1865

135
L.K. 865

Faint handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

135
1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

180
K. K. 1865

Nagyságos Királyi Tanácsos Úr!

Kaltenbrunner úr, a bécsi cs. k. ud.,
vari és államnyomda aligazgató,
ja, meglehetősen levelben az Akadé-
miát, hogy a Nagyságod által
szerezett s a magyar Akadémia
költéségén a föntemlírt nyomda-
ban készült "sebészeti atlaszok"
már rég idő óta készítenek, ^{még}
s hogy a múlt évben ^{rajzoló} dr.
Elfinger még 1863 végén próba-
lenyomatokat küldött az Akade-
mia elnökségéhez, hogy azok az
imprimatur-ral ellátva, vissza-
küldessenek.

Miután azonban e javítási
példányok az imprimatur-ral meg-
nig sem érkeztek vissza; nem le-
hesvén addig a munkái végkép
sajtó alá bocsátani, kéri emlé-
teli aligazgató úr az Akademi-
át, hogy a próba rajzokat, mis-
den lapot az imprimatur-ral,
vagy nevelési felelősséggel igat-
ással ellátva, minél előbb vissza-
küldjék, ne terheljék.

En e próba rajzoknál itt a
titoknokai hivatalban semmi nyo-
mára nem bírok akadni, többet
fel is kérdeztem, de utafelől nem
tudnak, sőt a javítónoki szemé-
lyek sem emlékeznek ilyenü core-
ctura lapokra.

Azon reményben, hogy Nagysá-
god, mint a kérdésem mü szer-
zője, talán többet fog tudni e
lapok sorsáról, talán attól hogy
azok talán kezeim is megfordul-
tak, bátorodom egy pár sor
felvilágosítást kérni.

Marsdán teljes tiszteléssel
Nagyságos Királyi Tanácsos úrnak
Pécs, ápril 12. 1865

alvárosi polg

Nagyságos Királyi Tanácsos
úrnak, a Magyar
Tud. Akadémia Tiszkeleti
Tagjának
Khol.

Pécsen.

RAL 1351865

~~150~~
1865

H. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

SOCIÉTÉ
DE
PHYSIQUE ET D'HISTOIRE NATURELLE
DE
Genève.

Genève, le 1er février 1865

Monsieur le Secrétaire de l'Académie
Magyare des Sciences de Hongrie, à Pest.

Monsieur,

La Société de Physique & d'Histoire naturelle de Genève
a l'honneur d'offrir à votre Société un exemplaire de ses
Mémoires Vol. XVII part. 2.
qu'elle vient de publier.

Elle me charge de vous exprimer sa reconnaissance pour le
dernier envoi que vous avez bien voulu lui faire:

Evkőnyv T. X p. 6. 9. 14.

Étesitő (mathem.) II. III 1 et 2

Math. és Természettud. Közlem II

Veuillez agréer, Monsieur, l'assurance de ma considération
la plus distinguée.

Le Secrétaire du Comité de Publication,

P. Barignac

140/
1865

Cr. April 8. 1865

$\frac{140}{L.R.}$ 865.

Cr. 201

Igen Tisztelt Leendő Titoknok Úr

A bécsi és k. udvari és államnyomda műkezelésére bizott és a
képtelmiségekről szóló gyűjtő iratokhoz mellé-
kelendő ábranyomatokra vonatkozólag van szerencsém
a Tisztelt Titoknok Úrral közlem, miszerint Dr.
Effergernek rögtön haláljáról által megkaptam híradás
csak egy eszközölési, ha Dr. Effergernek művét ef-
tőlő példányában egy hozzá néző szakmivész veszi ma-
gára, miután az általa correkturájában a legfontosabb i. i. a
szöveget minőségére vonatkozó rész maradt még fenn. - Eze
névre feljölítem Dr. Reizmert, mint képenégre is, egyenlőre
névre Dr. Effergerhez legközelebb álló szakmivészt kérem, hogy
a feladatot legyen szives magára vállalni. Mikélyt of utó.

Sinck.

153/1865

IRÓDOK SZÁMOLÓI É
TÁRSASÁG
2 KÖZVÁLLALKOZÁS V

binak ide vonatkozó felelete megérkezett, jémi fogak azt Tehintettel
Uraságodnak tudomására juttatni.

Megkülönbözött tisztelettel

Igaz tisztelettel Tisztelettel Uraság

Pester Apr 18. 1864.

aláírató Polgárja
Balassa
M. a. d. t. t. t.

102/1864

Schinich Magyar tud. Akadémia!

Néhai Eszék ferencz fejedelem, mint Erdélyi főkörmányosok ügyvéd s a Prof Bánffy
Családnak sat évenél leírta a f. alatt mellékelt jegyzékben foglalt
181 Erdélyi és Magyarországi nevezetesebb Családoknál nemzeti sír-
tábláit s azok némelyit Commentálva - egybe gyűjté. Ezen történelmi és Ar-
cheologiai tekintetben becses gyűjtemény - Néhai Prof Kemény József jeles rég-
szünk egykori - még néhai fejedelem életében - 3000 ft-ot átára megvásárolni.

Ezen gyűjtemény s extel együtt még három dolgot is tartalmaz, - jelöl:

a.) Opus disquisitionis super jure fidei Regii erga bona Sclavag. Sarmatien-
sia per nosam Francisci II. Székelyi.

b.) Genealogia propaginis Bathorianum de Sarmy. s regis

c.) Genealogia familiae Bánffianae de Losoncz.

minden a J. Magyar tud. Akadémiának felajánlani. - kérem ezt egyfelől azért,
nehogy ezen sat tekintetlen becses gyűjtemények - ellátott halálom esetére
megsemmisítésnek legyenek kitéve; másfelől azért, mert hasonló értelem
nyugtató meg azon tudat, hogy - ezen gyűjteményeket mint a történelmi s Archa-
logiai tudományok becses kincsét - a M. tud. Akadémia legértékesebben fel-
használván - et által a magyar iradalomnak nemű szolgálatait tessék.
kedvezőbb körülmények háttér szerzésnek érdekében magamat azokat ajándé-
kái felajánlani, - most azonban

szíves kéresem oda irányul, melyre való a J. tud. Akadémia
történelmi és Archeologiai osztályát ezen gyűjtemények s kitérték megtekintés
kérdés s vélemény adására megbírní. Ezzel együtt pedig ezen intézkedés felől

Von

185/1865

É. 1865 január 13.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

185 a

1865
Czuczura

Először elintézve.

Lásd Kiadó Könyv 236
1865.

szorgalmasan

Nagyságos Királyi Tanácsos úr!

Néhai Lőrincz Terenz Erdélyi fő-
kezmányviselő ügyvéd úrnak ge-
nealogiai gyűjteményét illetőleg,
gróf Dessewffy elnök akadémiái
elnök úr ómlaga megbízása foly-
ván - mint a kit gyengebbudó e-
gyetemes folyóirat tavol kars a fő-
várostól, - sajnálattal kell érte-
tenem, Nagyságodat, hogy az
Akadémia jelenleg, s alkalmasint
még jó ideig, nincs és nem lehet
lek, oly helyreben hogy a gyűjtemé-
nyét megvehesse. Ha megtalál-
ható volna, de úgy lehet nagy jó-
kára, az Akademiának módja
lenne az megveenni, és a gyűj-
temény meg nem volna eladva,
az Akadémia akkor megvételét,
karná: de jelenleg nincs, oly állá-
potban, hogy a tulajdonosnak
nek szabad rendelkezési szabá-
dágát bármennyi időre is függ-
göben tarthassa. Mellesleg
a gyűjtemény birtokosnijét ily
értelemben tudosiáni. Tipte-
ki többire hatásköri tipte-
lettel maradsam
Pezzen, máj. 29. 1868

~~Tanács~~

Nagyságos Balogh István
Királyi Tanácsos úrnak
(zöbli karnak még
megjelt tudni)
szívesen
szívesen

Pezzen
Lőwfauszka
35/2

aláírás/polg

185

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Barlugh Cons.

236
K.

185 d

1865

Kedves Barátom!

Más titkosítván. Reményben, megleszogatod.
A grófot (névén Dörmöly) meg veszed egy
levelet, melyben írja, hogy Toldy levelei (külön
melléklet) verse, helyes véleményét. Megjegyzés
se két irónnal, mi volna irandó Balogh Confie
diarist. azed. Típusa is, hogy írj az "Erelem"
ben ról, kimentve az elutóit, hogy nem ó
is, mivel esztendő helyreállítására vezen rával
van Pestől.

Im üldöm magy leján a jesszölküves is.
A titkosítván közben alhangadon jesszölküves
red meg talátsam meg.

Men átja!

Barátod
Csengőly

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V AKADÉMIA-UTCA 2.

1856

1865

ad No 691 s. 1865.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

An das

verehrliche Präsidium der Ungarischen Academie der Wissenschaften

in

Pest.

Mit freundlichem Besuche vom 30. März l. J. 691
besucht sich die angebenst genannte Commission um die baldigste
Einführung der Impunitiv-Lohnstrafen von der Lieferungs-
ziffer zu dem „finanziellen Klasse“ der k. k. k. Königl. Ru-
fen und Inoffens Dr. s. Balassa zu ersuchen, damit die Abbit-
tollent und die lieferungsfähigen Waaren davon werden zu ande-
reartigen Einkommen verwendet werden können.

Obwohl dieses Ersuchen ist jedoch von einem entsprechenden
Präsidium noch keine Mittheilung eingelaufen, und man
erlaubt sich demzufolge wiederholt um die schnelligste Einfö-
hrung von in Ruhen stehenden Impunitiv-Lohnstrafen und
um weitere Mittheilung oder noch weitere weitere Besim-
mungen dringend zu ersuchen.

Mit besonderer Achtung
dian am 1. Mai 1865

L. L. L. L.
J. J. J. J.

Von der k. k. Hof- und Reichsdirektion-Präsidium.

192

$\frac{192}{3}$ Eikerekt máj. 3. 1865.

192
—
1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Edinburgh 16th Jan^y /65.

Sir,

I am directed by the
Royal Society of Edinburgh, to return
their best thanks for the Present of Magyar
Akademiai Utesito II-III + papers by Prof. Nagy + Szabo
which has been deposited in their Library
and entered on their records.

I am,
Sir,

Your Most Obedt. Servant,

J. M. Dalrymple Sec^y

The Secretary of the
Academy of Sciences
Pesth.
Guda.

212/1865

212
L.K. 865.

Erh. maj. 9. 865.

212

212

216
9.

Ujpesti maj. 10. 1865.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

Tekintetes Ur!

Alásan kérem legyen oly szives tudományom
mi történt az 1864. évi Munkások havilapján
ezen jellegű alatt „Hogy munkások és
viharban szent hozzával sél.” beszámoló
tette munkások at? Megvan e más hírlap
vagy? - Váram B. J. poste restante
Vácz.

Vagyok mily szépen
A Tekintetes Urnak

A Pannónia Szóváltó Társaság

alvárosi polgár

B. J.

—

Uram!

J. ex.
B. J. unnae.
poste restante.
Václ.

Kérdeve, hogy a köztudó jellegű
pályamunkákat: „Hogy mondhasuk
csend s viharban: Stent hatánk!”
szb. mi történt: jenenek van
válaszolni, hogy az jelenleg bírál-
tat alatt áll az elbírálás az
1865-diki nagy gyűlésen fog törté-
ni, melynek kora ideje akon-
ban még meg az úton van.
Jep. máj. 15. 1865

Arany János
Jep.

ad 216

1865

~~209.
1865. K.~~

216

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-ÚTCA 2.

Tekintetes Akadémia!

Martin Lajos a víz ellenállásáról szóló értekezése, melyet vélemény-adás végett hozzám intézni méltóztatott, oly tárgynak tekintendő, melyet a benne előforduló sajátos eszmék, és a reájok megalapított matematikai pámitások szép és következetes végrehajtása miatt, kétség kívül a magy. tud. Akadémia értesítőjében föl lehet venni.

Pesten Május hó 20-kán 1865

Petzval Ottó
a m. t. Akademiának
V. tagja.

$\frac{247}{J.}$ Veszem máj. 29. 1865.

A.

Tekintetes magy. tudományos
Akademiához.

247

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Quittung

Mit dem 12 fl. - K. Tage! Vierzig Zwei Gulden
- K. Obst. Maßung welche das obige Institut, für geographische
Jolayrusfische Copien u. z.

3 Driegl. Aufw. Indivuum v. Ungarn à 4 fl.	12 fl.
für die Uebersetzung d. selben j. d. Ind. 10 fl.	30 "
Summa	42 fl.

richtig nachzugehen zu sein anerkennend.

Wien den 19. April. 1865.

Térkép Photographiák a geológiai
Kivánczilásokhoz 1865 nyarán
A math. s természettud. bizottság számára
Pest Május 29 1865.

Trabó

Thonhabe
Obstf. Dr. Jolayrusfi

U. 10 math.
1865

Tönkebbi Megyei néptanító iskola Akadémia mathematikai és
természettudományi Bizottsága költségéből kifizetés.
d. Pest, máj. 30. 1865.

42 f. o. é

Aranydenis
titoknok.

felvetten
Trabó

260 Aszénium máj. 29. 1865.
I.

MAGYAR
NEMZETI AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

279

260
1865

Aszénium máj.
29. 1865.

Aszénium máj.
29. 1865.

Sehr löbliche königl. Galizische
Gesellschaft
in Pest

In der Anlage subis die von der löbl.
Gesellschaft in Zusendung Litt A. & B. und
die Beschreibung Litt C. einer Maschine von
Zylinder, welche von Zweck hat
sich eine Zusammenziehung von fünf
Kub. Fuß auf ein Maß von 23 zu haben, per
Bakunde, um damit sechs galizische Tal.
zu bewässern, und zwar können sie mit
in 24 Stunden 48 Ästern oder 4 ungarische
Loche bewässert werden. Wie hoch von
23 ist sie in der meisten Fälle zu setzen da
die Stützen nicht über 23 über dem Was-
serstande zu setzen liegen, daher können
auf diese Art, in einem kleinen Lande
wie ein großer Theil Ungarns nutzbar
haben werden Landes bewässert werden.
Der Nutzen welcher eine geringe Sa-
bewässerung gewährt, ist zu bekannt, und
bedarf keinen weiteren Beweising
sich kann das auf 23 Höhe gebrauchte

262 + 366

1865

Waffen zum Betrieb von Knappschüssen
Misteln und anderen isulischen Marken
verwendet werden, und zwar enthält
die gewöhnliche Knast = 12. H. Pfundknast.
welche mehr denn zweifelhafte ist, oben
erwähnte Waffensachen in Leningrad
zu setzen.

Das Anlagekapital für diese
Waffensache ist wegen ihrer Einfachheit
ein mäßiges. Die Betriebskosten
sind gering, da sie zu mir der Befehl
meines Pfandes notwendig ist; das
man bei einem Ökonomen nießlos
in Anschlag bringen kann.

In Anbetracht der Billigkeit
und der großen Leistung dieser
Waffensache, erlaube ich mir die hoch
Gefallsucht zu bitten: hochdieselben
wollen meinen Plan genehmigen, und
wenn hochdieselben von der Hofkapit
lassen abhängt sein wird; mir
zum Unterstreichung zu sein werden,
zu lassen, welche die Billigkeit des Gegenstandes
das vorsehentlich.

Indem ich schließlich im
Gefühlhaltung meiner Pläne bitte
genehmigen ersuchen, vollst
angebracht

Pest am 30ten Mai 1865.
Serbengasse No 10
abermäßig No 1.

Johann v. Call
Ingenieur

262 / 1. *Érkezett máj. 31. 1865.*

Egy oly géptalálománya tervei és
kivárási mutatja be, mely
1. Másodpercenként 8 köb láb
vízet 23' magasságra emeli, úgyhogy
24 óra alatt 64 holdat meg lehet
önteni.
2. Ugyan ez a 23 lábra fölemelt
víz cséplővel malomról stb. kaja-
tására is fordítható.

Hochlöbliche
königl. ungarische
Gelehrten-Gesell-
schaft

in

Pest.

Johann von Call
Civil Ingenieur in
Pest. Serbengasse
No. 10 oberwärts Thur No. 1.

Entbrennt die
Pläne eines Ma-
schines zur Laynt-
aufnung

1865

Lilaye C.

Beschreibung

Verliegenden Wappes hat den Zweck: möglichst
viel Klagen mit möglichst wenig Kautelen zu
lösen auf eine gewisse Weise zu haben, um ab dem
auf zuerkannter Art die Ökonomie vorzüglichst
zu berücksichtigen, und zwar, ^{1.} zum Beweisen
des schon gelagerten Terrain, wie zum Beispiel
in Süd Tirol und der Schweiz, wo man
häufig Baumstämme findet, mit welchen das
Klagen gelöst wird. Obgleich diese Wappes
sehr einfach sind, so sind sie dennoch vorzüglich
insofern viel gel, auch übrigens den sonstigen
Lagen nicht abgesehen eine solche Wappes
man zu lösen will an den Lagen des Wappes
sehr wohl kann, um gleich eine ganze Last
mit nur wenigem Aufwand zu lösen. — ^{2.} zum
Lösen von Baumstämmen Wappes sind
andere Lagen. Will man Lagen
beweisen so mühen sich die Lagen des
Wappes vorzufinden, als Lagen Wappes
von einer Menge anderer Lagen; als:
Dau, Lagen, Wappes. Bei Lagen kann

meine Maschine möglicher Weise doppelt von
Hilfskraft wirken, weil man das aus den Dünge-
gasen Dampfer zur Erweichung der festen
Grundstücke verwenden kann, und diesen so
wohl zur Aufweichung als Erweichung
gleichzeitig dient.

Die Maschine besteht wie aus Tabelle
A ersichtlich: aus einem fünfzehn Fuß langen
mit einem Pfanne in Bewegung gesetzten,
einem Trieb mit Rad (T) mit welchem die
Kolbenstange verbunden ist, einem Cylindrischen
und zwei Dampfern (R) von 7" Durchmesser.

Die Maschine gibt in jeder Sekunde
fünf Kub. Fuß Dampf auf die Höhe von 23 Fuß.
Aus dem Cylindrischen Dampfer in dem Canal
A bis zum Dampfer B, sind zwei Pfeifen
angebracht welche zu dem Dampfer
eine halbhörige Röhre zu geben, aus welcher
genau auf das Pfeifen C oben auf dem
Erweichungs Canal D

Durchströmt zum Zweck der Erweichung
der Maschine und der Leistung. Der Cylindrische
Er befindet sich 23' vor dem Wasserpfeifen. Da
der Luftdruck im Dampfer im Luftbaren Raum
(unter Luft) 32' beträgt und sich eine
Luftkugel von 9' aus der Geschwindigkeit des
Dampfes in der Dampfer von $\sqrt{32} = 5.66 = 24'$
per Sekunde, wenn wir oben wegen Reibung
et cetera, die Geschwindigkeit nur = 20' ansetzt sich die

Öffnung an den Niveaupunkt des Cylinders, wenn die Rollen
 Länge von ganzen Day in 2 Sekunden zurückgelegt
 und Wasser die Klappflur ein Klappentium von
 5 Cub' per Sekunde liefert = $\frac{5 \times 144}{20} = \frac{720}{20} = 36$ Quadjoll.

Lässt das Wasser bei E' in den Cylinders
 so schnell sich das Klappventil B und öffnet sich
 das konische Ventil B. Durch welches das Wasser
 entweicht. Im Rückzuge schließt sich E' und öffnet
 sich B' und so fort, solange man will.

Die konischen Ventile haben einen Durchmesser
 = 11". Damit durch diese Öffnung per Sekunde
 ein Wassermenge von 5 Cub' passira, muß dem
 Wasser eine Geschwindigkeit von 9600 Fuß gegeben
 werden. Dieser Geschwindigkeit entspricht die
 Amplitude = 1.5 Fuß. Der Rollen hat 2' Durchmesser
 und der Druck auf diesen = 4.5 Cub' Wasser = 300 lb

das Gewicht des Rollens	100
Reibung	100
im Ganzen	500 lb

zu überwinden, was der Druck eines Pfandes
 entspricht.

Leistung

Klappen wie wir es wir zur Bewirkung j. S.
 einer Linie für jede Quadratklasse 5 Cub' Fuß
 Wasser notwendig - so könnte man mit einer
 Klappflur per Tag einen Wasserstrom von
 480000. Sojan bewirkern. Das muß für
 gewisse Okonomien genügen sein dürfte.

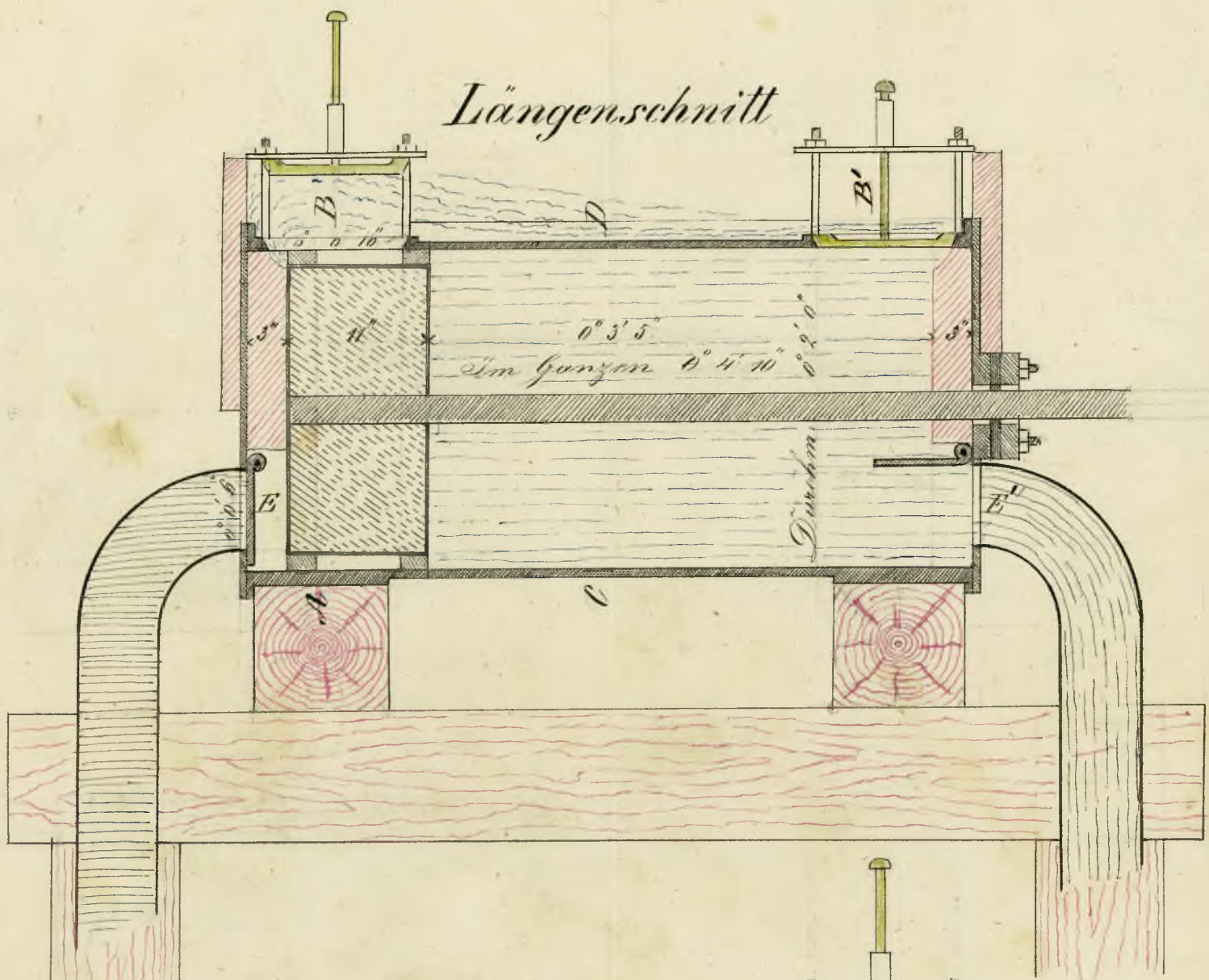
Das die Leistung einer Klappflur

zum Lathiba von Knappschiffen Abfließen
ankommt, ergibt sich folgende einfache Berechnung
wenn wir die Tüllhöhe auf nur mit 20 Annahmen
 $= 5 \times 60 \times 20 = 6000$ Fußquadrat. = 12 Pfund Knäuel
Und diese Knäuel ist mehr denn hinreichend zum
Lathiba von Knappschiffen, Misteln &
andern Idarkan, wie selbe in der Ökonomie
und im gewöhnlichen Leben vorkommen.

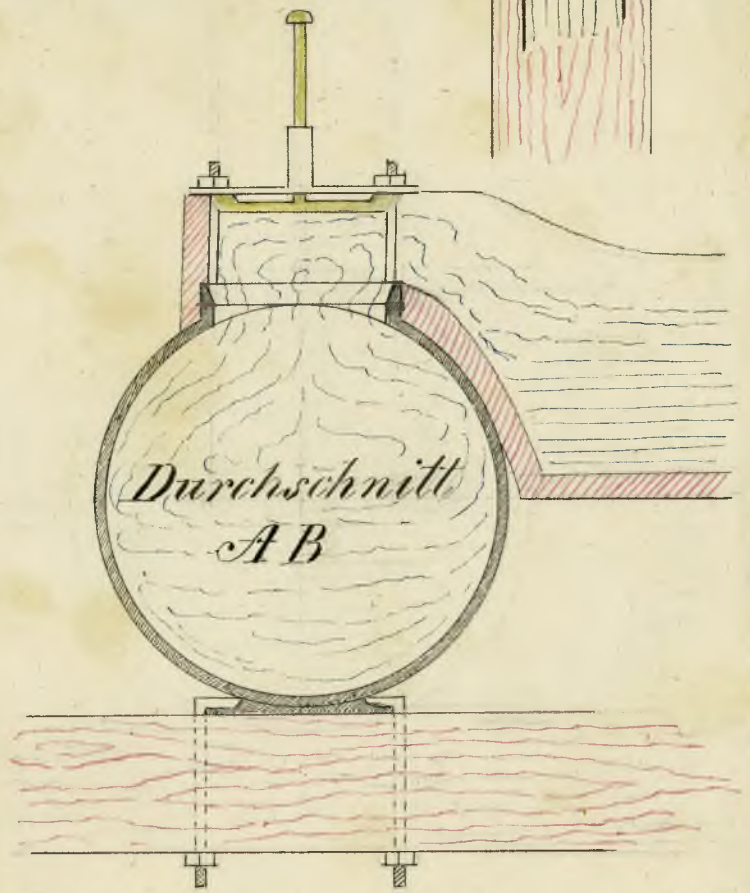
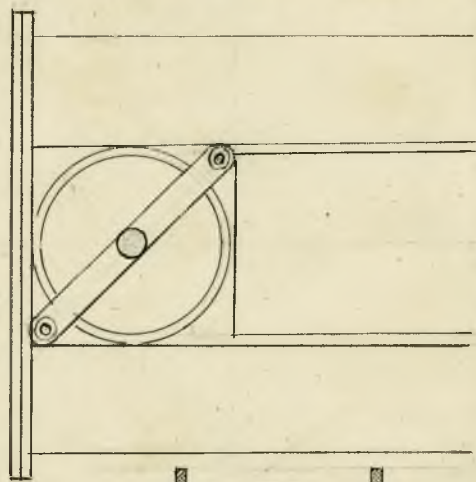
Post am 30ten Mai 1865

Joseph v. Pall

*Luftwagen
Seilwagen B.*

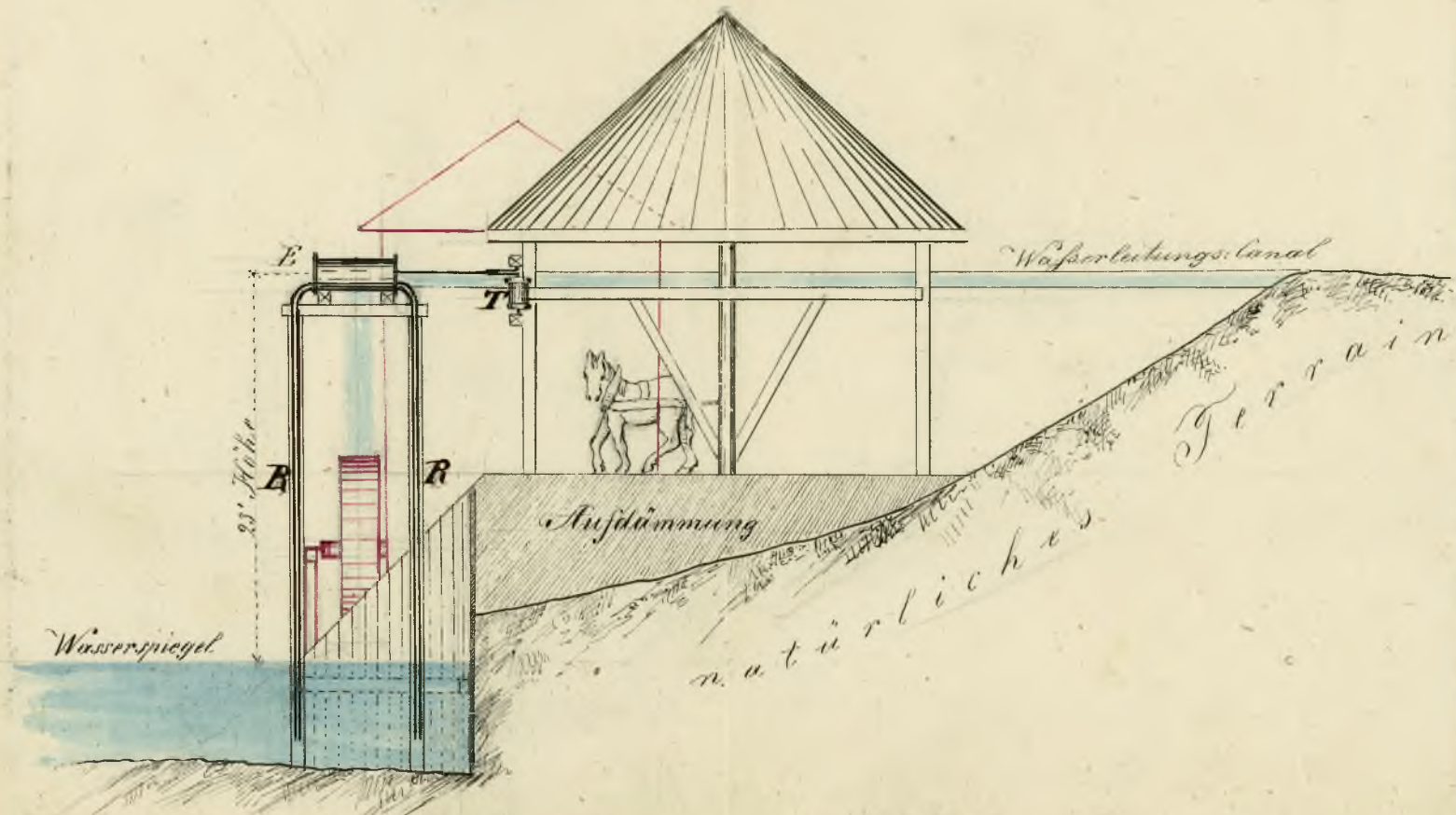
Ansicht von Oben

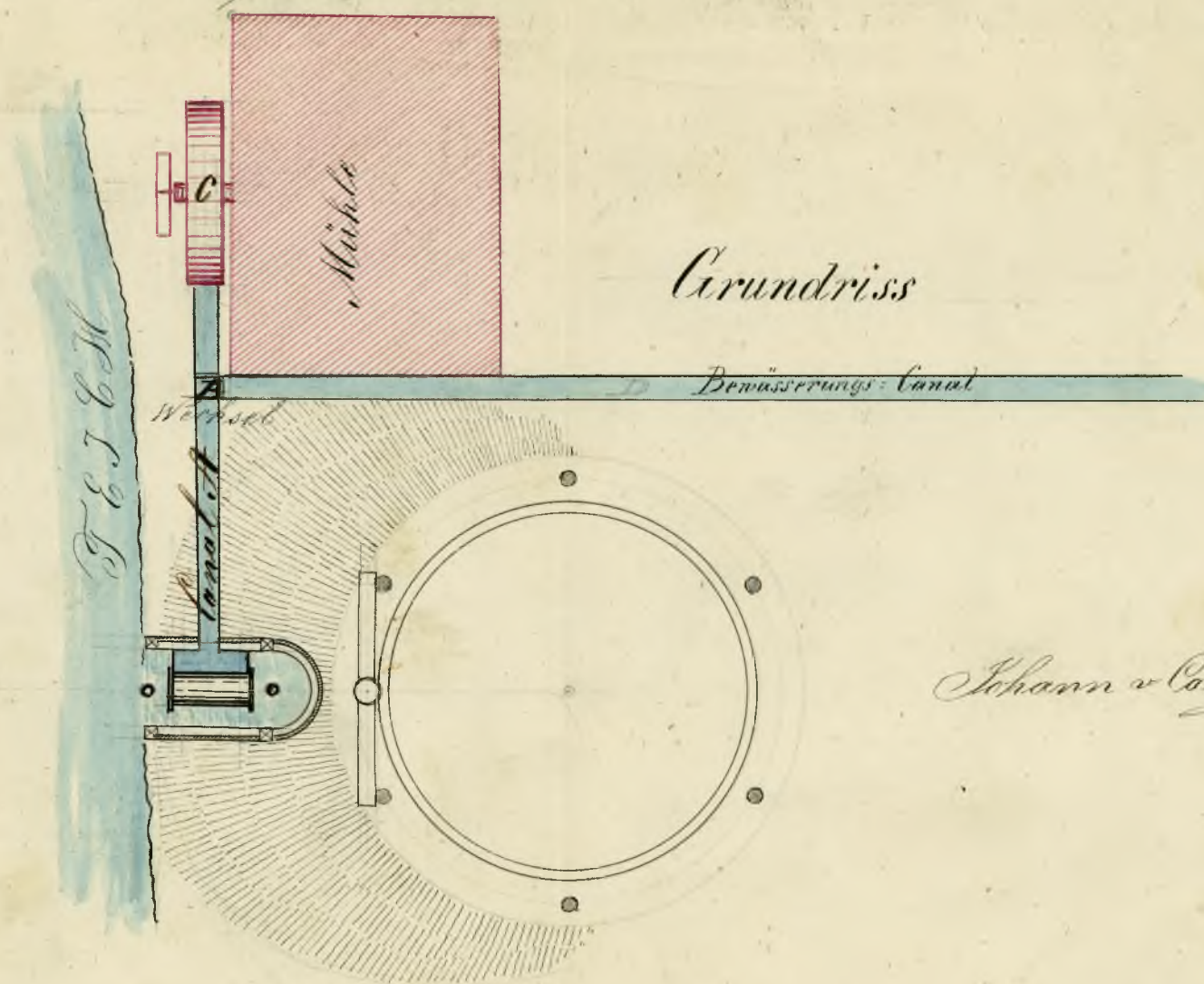
Scharrn & Call

Leilaya A

Aufriss

Grundriss

Schann & Coll.

Ad 262/1865

+ 1229 Petru Biráló vélemény.

Call János polgári mérnök ír vízemelő gép talál-
mánya iránt.

Tekintetes Akadémia! Call János mérnök egy vízemelő gépet
állított össze, melynél semmiféle találmány nem fordult elő, s mely-
re nézve azt állítja, hogy annak segítségével 5 köbláb vizet 23 láb-
nyi magasságra lehet emelni minden másodperczben, egyetlen
egy lövés által. Érdekes leendő tehát itt megvizsgálni, hogy miben
áll ezen mérnöknek a tévedése. Tudván t. i. azt, hogy a levegő
nyomása képes 32 láb magas víz oszlopot egyensúlyban tartani,
a fent említett mérnök azt mondja, hogy ha ő a levegő nyomása
által a vizet 23 lábnyi magasságra emeli, még 9 lábnyi nyo-
mómagasság marad hátra, melyet a kiömlő víz sebességére lehet
fordítani, a víz tehát ezen nyomó magasságnak megfelelő sebes-
séggel kifogy ömleni a szivattyúcsőből, mely csőnek ha csak 7 hüvelyk-
nyi átmérő adatik, már a fent kitett víz mennyiség elleendő, és
mert a $v = \sqrt{2gh}$ képlet szerint, a kiömlő víz sebessége 24 láb-
nyinak találhatatik még.

Én azonban mind csak ámitás, mert: 1-ör ha a víz 23 láb
hosszú csőben mozog, sebessége nem ezen, hanem más az az $v =$
 $\sqrt{2gh}$ képlet által leendő kiszámítandó, melyben $h = g$, $l = 23$, és
 $d = \frac{7}{12}$ láb tétetvén, a víz sebessége csak 16 lábnyinak talál-
tatik. Én azonban nem az egyetlen egy itt elkövetett hiba, hanem
a tapasztalásból azt tudván, hogy a szivattyúcsőből az ártalmos
tér miatt, soha sem lehetséges a levegőt teljesen kiszivattyúzni,
s ennek folytán a víz legfeljebb 26 lábnyi magasságra emelhető,
s így az ártalmos tér által, már 6 lábnyi nyomómagasság elenyész-
tetik, a kiömlő víz sebességére fordítandó nyomómagasság tehát
csak 9 lábnyi leendő, mely érték a fent kitett képletbe h helyen
tétetvén, a kiömlő víz sebessége csak 9 lábnyinak nyercetik még,
mely sebességet a cső keresztfelvételével szorozván, nem 5, hanem
csak 2 köblábnyi víz mennyiség áll elő, miből tehát láthatni, hogy
az elkövetett hiba tetemes. A másik itt még előforduló tévedés

abban áll, hogy a fenn említett mérnök ezen gépet egy lo' erő által
akarja hajtani, mi is csak annak a jele, hogy ezen mérnök
koránt sem tudja megítélni, mily nagy erő kívánatik egy ilyen
gép mozgatására, melynél egy, két láb átmérőjű hengerben víz-
talanul mozgó dugattyú van alkalmazva, mert ez esetben a
dugattyú súrlódásának, és a gép többi ellentállásainak le-
győzésére kívánatos erő, legalább is 3 fontot tesz, a du-
gattyú minden egyes négyzet hüvelykére, annál inkább, mint,
hogy a mérnök azt kívánja, hogy a dugattyú legalább is 3 lábnyi
sebességgel mozogjon.

Mind ezekből tehát láthatni, hogy a fennnevezett mérnök
nézetei igen könnyelműek lévén, az egész dolog ugyan nem érdem-
li az Akadémia ajánlását.

Miksa Arany Sándor
Előadó

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

262
1865

Weninger Vinre lev. tag urnak
1888^{évi} májuski 1^{én} a Her. lka.
demiában felolvasott értekezésrel
illetőleg van szerencsém a Követ.
Könyvével véleményem előterjeszténi.

Értekező ur fejtegetésében megki-
sértő oly eszme alkalmazását a kö-
ke-birtosítások aron neménél, mely
minden életbirtosítási társaságnál
gyakran előfordul is az életbir-
tosításnak ipen aron neménél
talál alkalmazást, melyeknél a
megszokott eddigi eljárás hosszú-
dalmas és fáradsós.

A díjtartalékok eddigi haszná-
latban volt számításánál, külö-
nösen nagy költségekkel jár, hol-
er meg er kötvény után kell éven-
ként a tartalékot számítani a
munka évenként nagy mértékben
szaporodván, értekező ur a bonys-
lított felszámítási rendszer egysze-
rűsítésére, s ez által elérhető keveses
idő is költség kimélté kedvéért
egy új matematikai alapot ajánl,
mely a kellő képletekkel magyarázva,
s a szükséges táblázatokkal ellátva
nagy könnyebbséget nyújt a bir-
tosítási számítások e neménél,
megjegyezve, hogy az ajánlott új
alapon a tartalék számítás
egyszerű prózával van vége-
zhető s hogy nem szükséges
a külön értek számítása

azon lagok revere, kik n év
óta vannak az egyetben, é
mellett pedig egyorszinu a szo-
porlok pama jóval lefratti-
salván. Eeknél fogva a dol-
goral nem csak könyebbé
nyújt az életvitelükéi pami-
tasoknál, é legendó érdekel-
tér arra, hogy a Kes Akademia
intézetében felvéssék.

Pádan 1865^{ve} vi Janus 3^{án}

Kest Vilmos
r. t.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

276

1865

Felintézet Akadémia!

Lelem értekezést, mely a fennö úr által megindított
politikai párvetési feladatot kidolgozásának
újabb példáján adja, s többi munkálatainak
méltságán sorolozik, nemcsak hazai matematika,
titai iróalmunknak gondozására értekezésem,
hanem világosabb körökben is figyelmes érde-
melvén, az értekezésben méltó helyet fog találni.

Budán 1865^{iki} Junius 19^{én}

Kruspér József
t. tag.

296
9.

Erkenni jun. 21. 1865.

Előzetes értekezés
Jászai György
Értés.

296

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADEMIA-UTCA 2.

303/1865

Méltóságos Gróf Ugy!

A magyar orvosok és természetvizsgálók I. évi
nagygyűlése Pásonyban Augustus 28-án
September 2-ig fog tartatni.

Midőn szerencsétlenül, Méltóságodat
eről tudósítani, egyrészt mind bátor ko-
dom felkérni Méltóságodat, hogy az
említett gyűlésen résztvevni s a Magyar-
társulatú magyar tudományos Akadémia
tagjait arra felkérleltem ne terhelésük,
hogy ezen hazai tudományos vállalat-
nál mind valamivel hamarabb megjelenjen
és közreműködni sziveskedjenek.

A gyűlés előrajza a hírlapok
után körre fog látni.

Pásony 1865 Juius 4-én.

Méltóságodnak

Imre Sós

Köszönve
Gróf Gyula

303
1865

Ms. Jun. 19. 1865.

Alkalmazott az Akadémia
Törvényhatóság a'
I. Akademiával beendő
közle' véjett.

Georgy
Elvöl

303 Ursula jun 26. 1865
9.

Méltóságos báró és académiái alelnök
úr!

Vettem Tettes Arany János titoknok úr Junius 22-én
kelt, és az Akadémia megbízásából küldött le-
velet; és miután birtokomon talált régiségek, úgy-
ben legelőször is Méltóságodat volt szerencsem ér-
tesíteni, megbocsát hogy most is ide fordulok
aron kéreveléssel sziveskednie adandó alkalom-
mal soraimat - házonak látja - a Tettes aka-
démiaival közölni.

A Tettes akadémiának ez ügybeni közönetét
nem érdemlem, de nem érdemlem aron feltéve-
sem, melly szerencsén in képes voltak a talált régisé-
geket a magyar museum mellőzésével, idegen a
magyar tudományosság iránt kevésbé érdekelt
birtokos kezére juttatni, vagy felhasználás al-
talán az érintett levél sorain - „a tudomány-
ra néve elnyújtatni”. - Legyen a Tettes lisz-
telt Akadémia meggyőződve, hogy ily baráfiat-
lan eljárás tölem távol van, és hogy mentül ma-
gyobb becsét tulajdonít a T. Akadémia a régisé-
geknek, annál szentebb kötelességemnek fogom
ismerni azt a házában megtartani, és épen meg-
tartani.

De talán nem veszi rossz néven a Tettes akadé-

321/1865

mia, ha ésszintén bevallok, hogy eren tárgyak is
elöttem is, most meg az újság, is némi tanulmány
nyorsús ingerével bírva, igen szeretném meg
magammal tartani, is illetőleg meg vissza kapni.

Külföldben e részben igen világosan nyilatkoz-
tam Múzeumi igazgató ö méltóságának írt le-
velemben mellyet ö méltósága a Tettes akadémia-
miával hihetőleg nem kiörölt. Ott ugyan is kir-
mondám hogy ha sikerülne a múzeumi igazgá-
tóságnak vagy Tettes akadémiának a kétsen
is előtt ugyan e helyen talált, meg sokkal be-
csesebb, különösen két arany koronát tartalma-
zó régiségeket Bécsből megkapni, mellyre
talán most volna legkedvesebb alkalom - ak-
kor is a talált tárgyakat a magyar Múzeum-
nak aronnal is átadom. - Ha ez sikerülne
talán, ez lenne a magyar Múzeum - nem magyar
régiségeinek gyöngye. -

A mi magát a tárgyakat, is annak múlt há-
12^{én} a m. akadémiai ülésben történt tárgyalását
illeti, e részben a hírlapi tudósítások olly hibákat,
olly eltérést, hogy csak az archeologiai értesítés
váram, is ha ott is ollyan hibák leszenek köztelenség
gemnek fogom tartani, a tárgyakra, is annak
tudományos felfogására is megjegyzéseket tenni.

Erek kijelentése után vagyok
Méltóságos akadémiai alelnök úrnak

osztópaták Julius 2^{án} 1865.

aláíratos szolgálója

Bánó József

$\frac{321}{J}$

Vetensk. akad. 7. 1865.

321

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

344

1805.

Méltóságos Gróf,
Academiai Elnök úr!

Szerencsém volt Méltóságodnak szóbelileg jelenteni, mi-
szertint Kovács József kir. táblai főpapúr múlt év-
ben Prágában lévén, a Trämont rendieknek f. am Käu-
nigberg levő könyvtárukban IV. XI. J. jegyek alatt
egy magyar könyvcsakadt de anno 1497. ezime
„Bona Salutis” mely Tessen a ferencziek templo-
mában mondott egyházi beszédek tartalmát, — ez
volna a legrégiebb magyar nyomtatvány.

Toldi Ferencz úr előtt a könyvnek ezime esmere-
sés, de kétséget kelt, hogy a beszéd magyar nyelven
volnának; — miután nevezett főpapúr az utóbbit
határozottan állítja, és csak abban van némű kétsége,
valyon az 1497. a nyomtatásnak, vagy a szónoklatok-
nak éve; a könyv pedig úgy az egyik, mint a másik
esetben nagy érdekű; — felkértem prágai esmerőseimet,
és vesekéjének a Trämontrendiek főnökénél kérdést
tenni, nem volna-e hajlandó ezen könyvet Méltóna-
gához, mint a magyar Academia Elnökéhez, legalább
betekintés végett juttatni.

E napokban vettem Miedemann országos fő tör-
vénybírói tanácsosnak válaszát, mely szertint a Trämont

ARTISAN...
2 AZTÁRSZÁK...
1865

renüek fönöke szives kivásgét nyilvánítá, s értesíté jelenléteben utasította a könyvtárnokot a könyvek felkeresésére, ki azonban azt fel nem találta.

Ezenvalaszt Kovács főpapírral közölve, ez őa nyilatkozott, miszerint erősen hiszi, hogy ő a kérdéses könyvet feltalálná, stala ma Csehországi földökben lévő, Kalocsa Ersek Ö' Excellentiájának Prágáig elbe utazand; ennek fogva azon reményemet vágyok bátor kifejezni; miszerint, ha Melkóvágyod többör nevezett Kovács Jozsef Kir. káb. lai főpap urat ez ügyben egy pár sorral felkérni, az érdekes könyv a Magyar Academiának, al. Dozat nélkül is, megszerztethetnek.

Flasártalan tisztellett maradván

Melkóvágyodnak
Tizen Julius hó gán 1865

aláíratos polgája.
Kerásson Mihály
a. levelező tag

329
J.

Erkezett jul. 10. 1865

329

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint handwritten text, possibly a signature or name]

[Faint handwritten text, possibly a signature or name]

Birálats.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Győr, Julius 16-án 1865.

Tekintetes Tudom. Akadémia —

Kunfalvy János: A magyar Birodalom
természeti viszonyainak leírása 3 című munka
kijáratának aron pakafiat, mellyben a ma-
gyar tartományok meteorologiai viszonyait
tárgyalja; nevezetesen a mérsékleti, légáram-
lást, léghedveséget, lényomást, esőzést, jéget,
viszonyokat —, alolist figoruan, részle-
tesen, és utánpánításokkal mezvinsgálván,
kinyomatásra méltóan találja, és ajánlja.

Továbbá süzésznek tartja alolist me-
jyermi, miként véleménye szerint a munka
mindaron hiányok mellett is, mellyek az éf-
telések pakadorott minősége, s egyáltalán nem
tellyesége kifolyásai, minden ereutal meztiran-
do alaporabb és tökélyesebb munka egy-
duli alajjánul szolgáland.

Ezt jelentve, marad

A tekintetes Tudom. Akadémia

aláíratos polgárá
Kántus János, t. t.
mint kiküldött bíráló

$\frac{342}{9}$

Érsek em. jul. 17. 1865.

Xantus:

342

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Best 1865. Aug. 2.

Tekintetes titoknok ün!

2. 2. Jul. 19. hely körlevele folyóan
peremfém van a családnyban
árhüdni null és jelen évi munká-
tinn jegyzékét.

Idé mellékelve árhüdnöm Krapp
Sözset Armin munkáját „Brodromus
Florae Comitatus Nitriensis“ a
Akademia réffére; — melyet kö-
zelebbi napokban rávullésemiben
kagyott valaki nélan.

Maradok egyébirán

Titoknok ünnek

szívesly fogadják

Mátray Gabo

411
1865

164 fr. - et lörcsi kis kasp. fögymnásiumtól.

T. c. magyar nyelvű akadémiai igazgatóság!

Mellettek van szerencsém az aka-
demiai könyvtár számára 1 példány lörcsi 1864/5
sanevi gymn. értesítvény - is 1 példány "a
világyosság történelmének vázlatok" című érteke-
sésemmel kitűnő" mely listeletem nyitva"
mítől is mellet levestelen.

Lörcsi 1865 évi aug. hó 2-án

ad 418
1865

Wiederwam Karoly
gymn. igazgató 13

418,419
9.

Wetmore Aug. 7. 1865.

Société
Impériale de Géographie
à
St. Pétersbourg.
24 juillet 1865.

A l'Académie des Sciences à Pétersb.

N^o

J'ai l'honneur de Vous informer que j'ai expédié à
Votre adresse, en même temps que cette lettre, par
l'entremise de M. Voss, Libraire à Leipzig,
un paquet contenant

1) Le *Revue* pour 1864.

2) Les *Annales* (Nouveaux) 1864: 3. 1.

N° 1143.

Agréez l'assurance de ma parfaite considération.

Le Secrétaire de la Société.
L. Bragg
Agent de la Société.
1865

460
9.

Exp. pag. 14. 1868.

à l'Académie des Sciences
à Paris

Szerintem Ura!

Május 15-én kelt és a F. urhoz címzett levelemre mindenképp vártam nem kapni, magam tájékoztatása végett folytatásomat tartotam, hogy felvittem a tájékoztatást F. urhoz továbbra is. Bocsánat alhatalmatlanul kérem.
A F. urhoz Május 15-én kelt és hozzáim írtját bocsánatból is, írtam, hogy az Akadémia, érdeklődését kinyomtatásra elfogadta, és kívánom, hogy a részét itt kínálatban képezzem. Az a rész utóbbi pontokra tett megjegyzéseimre azonban feleletet nem kaptam, mert nem tudom hogy az a dolgot minden kinyomtatásával, megjelent a már vagy nem, és hogy az utóbbi esetekben mi akadályozza megjelentését?

Bár hogy álljon is az ügy igen kérem, hogy a F. urhoz a tájékoztatást megküldjem, és a munka megjelentése esetében kérésre, és mennyi kifizetésre tartozhat a F. urhoz. Többet rövid idő múlva elutazni, bocsánatból mindent kérem.
Magamat a tárgyamat egész jó indulattal ajánlom magamra.

A. F. urhoz

Szeged Aug. 11. 1865.

Aláírtas szolgálja

Dr. Juranji Lajos

465 J.K.
1865.

Exp. aug. 14.

465

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Teheresedés Szókratész ir!

Mit több alkalommal említettem hogy az összesített ügyek
lehetőleg igen sok ábrándjok hal van járólva mellyekből fogva, alig van és
alig van még egy költés is mely legelőbb egy szó mit fel vegg ké én
is kiadok nem ne mondani. Többnyire kivételben mindennemű elgondolást
hogy az egy kis füvetek is kiadok belőle illirani. Te mi most mon-
dod az az van, ha csak el is írtam volna régóta népszerűt is, közel
felbecsülendő kiadományok népszerű. Nem igen tudok mit mondani
vagy az egy a népszerűt is várakozni meg az a könt a szó, vagy felvagy
vise. Megkülönböztetés népszerűt mondani

alacsony polgári
György Andor

470 / 2. *Uelam aug 18*
1865.

470

1865

Tölvisees
Stany János irók a magyar nyelv
szókészletének magy. szókészletének
az aljának fejlesztéséért

Dejter

■ TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Étkinzeses titkári ur

Külnösen ti szel Uram!

A Komáromi hely. hiv. egyházmegye nevében, mely
éirel nyugosról elcsit fogva nemresigün &
veibastigájul szolgál s mely éireve & etün
beeser s mond lamó & telinieses könyvsarral
bíz, de a mely könyvsár egymás után loverkerett
kés esperesének J. Vagh Mihályna & Ketergen
és Nagy Szeimel (C. Kádányon) műiseg, fatum
serü porig törrens beése által végpusar
kára jutván, egyházi lebbi egyházmegyei vej-
zesi felvüs az kamraiból felelertemisen
delu — bátorragyó Étkinzeses Academi
Liskar uras a segétt aláarosan megkera
hog a Magyar Academiá könyvsara renu
rese abralmal feleslegesné & talált fél-
dányból egyházmegyei könyvsarun & samara
könyvese en örölmé méltosoffk. —

Főbbie egyházmegyei ügyei nagy becsi figet
mébe ajánlva segé, minclerem nyilvanita
saról maradtam

Étkinzeses titkári urmal

Tarajdon Augustus, 16. 1865

u. p. Vagh Sellye. Nyitamegye.

alarius szolgálja

Fih Tarajdon

Tarajdi lebbi s a Komáromi
egyházmegye esperes.

488
1865

N° 3821

Worms'sche Landbibliothek

Die III. Abteilung des III. Bandes
des worm'schen Landbibliothek'schen
öffentlichen Nekrologensammlung zum
Grafen von Mähren: Codex diplomaticus
et epistolaris Moraviae; hat durch die
Bausch'schen Buchhandlung in der
Stadt Wien ein Exemplar dieses
Bandes in die Bibliothek der
K. K. Hofbibliothek in der
Kammer der Hofkanzlei
übergeben.

Wien am 18. Juni 1865.

Der Landbibliothekar

In die biblische Academie der Wissenschaften

490 Test.
1865

490 Expenditures Aug. 27, 1868:
9.

491
F.R.

Debrecen aug. 22. 1865

Élelmes Titkár úr!

Az „Akadémia” könyvtárának:
„Eti em lél lapok, és utazási Légi,
könyv” című munkám 17 kötetét
idejénre átküldön; í lexem ezt oda
beadatom.

Tisztelettel vagyok

Debrecenben Auguszt 15. 1865

a szerző

Csatáry Ottó
(Debrecen)

491/1865

251
1865.

Felintetes Sirkar Ur.

C Alulírt igazgató szerencsés a magyar tudományos Akadémia statisztikai osztályának sendelkezése alá bocsátani a pécsi kath. főgymnasiumnak az 1864/5-iki tanévéről szóló "Értesítvényét."
Kelt Pécsen 1865 aug. 22-én.

hazaíri tisztelettel
Dr. Kajirj Luve,
főgymn. igazgató.

495
1865

Der hochverehrlichen Akademie

in

Ropy

habe ich die Ehre, im Auftrage des akademischen Senats die an unserer Universität im vorigen Jahre erschienenen akademischen Schriften ergebenst zu übersenden.

Die jenseitigen Publicationen sind unserer Bibliothek zugekommen letztmals am *5 Aug. 1864.*

Indem ich dies dankbar bescheinige, erlaube ich mir, um die Zusendung der Fortsetzung auf dem Wege des Buchhandels geziemendst zu bitten.

Mit ausgezeichnete Verehrung und Ergebenheit

Tübingen, den *12. Jan. 1865.*

Carl v. H. Zuerichmann.

2 Exempl.

1. Lieferbet. in 4°

24 ————— in 8°

20 fürer

Der Oberbibliothekar,
der k. Universität

Ropy

502 / 1865

502 Neuen aug. 28. 1865.
2.

Der hochverehrte Herr

M. M.

In dieser Angelegenheit habe ich die Ehre zu empfangen, dass Sie sich bereit erklären, die Kosten der Expedition zu übernehmen. Ich danke Ihnen sehr für diese gütliche Erklärung.

M. M.

Die Expedition wird am nächsten Sonntag abgehen. Ich bitte Sie, sich rechtzeitig zu begeben.

Ich verbleibe, Herr, mit hochachtungsvoller

Gruß, Ihr ergebener Diener

Dr. M. M.
M. M.

Herrn Dr. M. M.

M. M.

M. M.

520 / 9. Eir. sept. 7. 1865.

Tekintetes Titornak Mr!

Íde mellékelve f. van jelenleg
1865-ik évi munkálattom orvint,
Kerep község alatt pedig megint
a munkálattot az Aradon
számon megkötölni.

Aradon helyi hírtelével

a Tekintetes Titornak Mr

Aláírató szolgáló
Meyer Kornez
L. t.

520
1865

524. V. évf. szept. 11. 1865.

J. Az Archeologiai Bizottság 1863-iki;

Römer
órára

munkatervéről sőt, jelentéséről fogva,
1864-ik évi XIII. 1865-ikben pedig ülésvizsg.
VIII. ülését tartván, ezekben rendeltetésre került,
mindenne fordítva gondját, mi a hazai mű-
emlékek vizsgálata, kelte megemlézése és
feltartása, valamint tájékozott körben való
ismertetése is vonatkozott.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
• BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

f. Szorgalmas

Az Archeologiai Közlemények, IV. kötetében

524
1865

nyelvez 8 tétel is számos farsótférvény eseteltatott,
Graf Eperkány Jánosról: a Kolozsvári S. Affonyról
gyűjtött műemlék, jelentés Dr. Rejzner, Kepltem
ismertetése; Erdy Jánosról: a helyen, római sírok,
H. Sabinus ferenyestől; Zolyomnyegye műemlékai;
Róma floristól: Pannoniá újabb kiadattal római
feliratok, a Puda környékén feláptt római sírok,
magyar régészeti társaság és adalék a magyar
régészeti tudomány; Kepltema Jánosról: Tanul-
mányok a középkori római építészeti Chronologia
könyvtől, belkötettel a magyar műemlékekről, és
a Szathmari püspöki megyei középkori építészeti
régészeti, című cikkezések jelentek meg. Az V. kö-
tetben pedig Erdy Jánosról: kiadattal magyar
műemlékekről; Jozsa Károlyról: római feliratok Erdélyből;
Róma floristól: a két hazában talált régi arany
műemlékekről; magyar régészeti társaság, adalék a
magyar régészeti tudomány; Ruff Jánosról pedig:
Pudaráról és környékéről helyi régészeti társaság a
középkorban folytattatott, helyi régészeti társaság
Jozsa Arnoldról az apollóni apokrif ismertetése, Kepltema
Jánosról

= I. kötetben

az optometriai lelet" fog közölni.
 Az archeologiai bizottság felállítására
 írta Herffmann Jure, a július-februári
 adatsor eredménye "újra" jéles munkái
 jött; ugyanazon bizottság népszerűségi alatt,
 fog megjelenni a "magyar művészeti Kézirat"
 Dr. Andrássy Manó és társai alapítványából,
 ezen körökben és igen frissrege munka fenn
 készítésével Román flóris, Herffmann Jure
 és Joly Arnold bizottsági tagok között
 meg, úgy, hogy az első a kerépfűzőkhoz és
 Joly, a második a kerépfűzők építész-
 ti, Joly pedig a fesséjűtő gépezet és
 a kőfűző művészeti tárgyalja; eddigi meg-
 jeleését a gyors fesséjűtőket elkészít-
 gátok.

A hmi vizsgáló, felfedezéseiben felfedezte.
 Herffmann Jure ¹⁸⁶⁵ július utján, ugyanaz Ro-
 mán a két vasmezei felfedezések vés-
 gátában, mindketten székely fesséjűtő
 gépezet Szathmármezei utján. Egyébként kíván-
 dalt Herffmann i. Kötényi fesséjűtő Hevesme-
 zeit, Román Fehér, Tolna megyében, Herffmann
 Szatmár s. a. t.

A pilisi apátia ^{érintés} romjainak felavatása
 kedvesebb időre len haladt.

A vizsgálati vizsgálókat elvonták. Lott
 Heves, Szabolcs, Bihar megyék főispáni helytartó
 urak ö mellőzött, az általa kérdőzt felvett
 fő jelentések alatt.

1865
 524

Gyap
 az 186
 man
 rajzait
 hajógy
 felvete
 költés
 rajzait
 meg
 farsang
 adott
 melyek
 várnak
 a Mo
 megye
 közzel
 ardoi
 fűző
 gűjten
 gyón
 hírnök
 való
 helyi
 hogy
 kaffági
 itadaj
 megora

Bejött a bizottság a barodi papján, a
nagybani Rencslelet helyen: felállított emlékmű
gölpem felirattal való díszítésére, valamint
a jebbudi emléktáblát tervezésére, úgy hogy
azokkal mintegy húszéves legtovább időre felté-
velő alkalmatossáig fog. elkerülhető legyen.

Amióta valóban kifizelt tudományos intézked-
hez állhatott Bergh Károly és Sebaly Ferenc
Lejtes urak, azon fáradozásait, és áldozatát
mellyel a bizottság gölpöt előmozdították!

Központunk fellejese a bizottság a Cor-
onia nyelven, bár kevés ismeret, úgy mint
a múltós-nyelvi ardi kunglom feletartása mellet-
tett lejárta eredmény nélkül maradtak, valamint
a karsai régi emlékeket megmentésében feljött
lett közreműködés is. A m. arkeológiai
középponti bizottságra nyelve lett felvételre ^{eddig} nagyon mel-
kül hangyattak el; a Coronia-nyelvi pedig de-
klier urak való magán tevékenységgel végződték.

Kitűnő határ érdemeit a szemgölypáj
és szifa, de, és állami társalgai igen kifizelt
igazgatóságok, mint hogy ritka négyfeltevéssel
eredményezett felelősséggel a bizottság
működést teljesen elősegítették.

Seintén úgy nagy határolt határozat a bizottság
a bein is. ki. Középponti bizottságrak is, mely
a sejejei kalany gámba mintegy 500 darab
faretörnyet minden kárpátai nélkül májolatul
átengede; valamint a bein. Bantütte mely

M. Országot illető autographiait soride álex ajánla.

részerül igen keveset adatokat kapok ugyan, de a tagosított helyek kiterjedéséről és
minőségéről tárgyazó adatokat nem szerethetem meg. Most tehát még csak azt
tudjuk, hogy ~~hogy~~ az egyes megyékben hány község esik urbari rend ~~esés~~ alá,
ezek közül mennyi van már ^{teljes} rendezve, mennyiben ^{folytatják a rendezési munkát} ~~indítanak meg a rendezést~~,
és mennyiben nem történik még semmi. Az elemi tanügy ~~állapotáról~~ a r. kath.
egyházmegyei ^{szociális főnökei} részletes adatokat küldtek be a Magyar Néplélektanésznek, ez pedig
az Akadémia stat. Bizottságához lehetett át fordításra véget.

Továbbá a stat. Bizottság figyelemmel kísért a hasznosítási munkák
működését, de ^{a létező hasznosítási munkák fele se} ~~ismertebb munkákra~~ ~~sem~~ ~~csak~~ ~~hasznosítási~~ ~~munkák~~ küldte
be forgalmi kimutatásait, melyek különben is hiányoznak. A földmértésügyi
viszonyokat tárgyazó adatok közlése is folyamatban az illető helyen,
de ebben még nem értek sikert. Havi gyűlésein különböző indítványokról
tanakodott, pl. a Budapesten legelőszerebben fogantatható népszámlálásról; a
Budapesti műipari viszonyait feltűntető adatok megszerzéséről stb.

Végre tekintettel arra, hogy a statisztikai szoros kapcsolatban
van a nemzetgazdasággal, és hogy ~~az~~ a „Statisztikai Közleményekben”
már kezdőként fogva ~~egy~~ értékesítőket is becsátok köze, melyek inkább a
nemzetgazdaságtan körébe vágnak, ^{szükségszerűek, látnak} ~~amelyek~~ ~~hogy~~ a Stat. Közlemények
hatodik kötetének befejezése után a „Statisztikai és Nemzetgazdasági Közle-
mények” címre alakít új folyamot ^{indítani meg!} ~~indítanak meg~~, melyből eddig eddig már
síntén két füzet vagyis egy kötet jelent meg.

A statisztikai Bizottság jelenleg a következő tagokból áll:

Dr. Dessewffy Emil bizottsági elnök,

Korinnay László, bizottsági alelnök,

Dr. Narsai József

Csergény Antal

Salgóczy Károly

Aunfalvi János bizottsági előadó és referens.

Dr. Kautz Gyula.

Péteri Károly

Dr. Korösk László

Lónyay Margit

Szatmár, Károly
Dr. Tornay Károly
Trefort igazgató
Wexinger Vince.

Közlönyekből 1864 és 1863-~~ban~~^{ban} öt füzet jelent meg. Következők a
~~számos~~ főértékezők:

Lónyay Menyhértől: Az osztrák örökös tartományokban és Magyarországon kamatbiztosítás
mellett épült vasutak viszonya az államhoz; Az úrbéri rendezés és tagoztatás
ügyének állása Magyarországon.

Keleni Károlytól: Az 1864-diki osztrák kölcsönvetés különös tekintettel Magyarországra; s az
osztrák nemzeti gazdasági fejlődés I. Lajos alatt.

Dr. Koncz Jánosról: A magyarországi törvénykezés jelen statisztikájához; a berlini

Dr. Kautz Gyulától, statisztikai semináriumban.

Dr. Kautz Gyulától, a gépüzlet nemzeti gazdaságunk újabb fejlődési szakában;

Galgóczy Károlytól: Magyarországi lakarekvizitáció; népességi viszonyok az
új. k. vallásfelekezeti Dunántúli superintendenciájában s a helyi hírvallásunk közt.

Wexinger Vinceltől: A statisztika fontossága a tűzkár ellen biztosító társaságoknál;
Az első magyar általános biztosító társaság által 1862 és 1863-ban fizetett
károszok; Melékny észrevétel a közváltalattól engedélyezéséről és ellenőrzéséről.

Dr. Daray Józseftől: Elemi tanulmány a rosnyói, nyitrai, pécsi, győri, szombathelyi,
kassai, csanádi, szepesi, vási és szatmári r. kath. egyházmegyéek területén
1862-ben.

Dr. Tornay Károlytól: Pest városának légkövi és egészségügyi viszonyai
1863-ban és 1864-ben.

~~Ezen füzetek~~
Pest Vitmóskól: Magyarország álladalmi és országos utjai.

Ezen kívül minden füzetben egyveleg van, azaz rövid kötévekk a hazai
és külföldi forgalmi, hitel és egyéb intézkedésekről s általában a ~~statisztikai~~
~~és nemzeti gazdasági~~ különböző ügyekről a társadalmi és állami élet különböző részei
ról.

S. 24. Vir. Sept. 12. 1865.

529
1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADEMIA-UTCA 2.

Hunfalvy János

ACADÉMIE ROYALE

DES

Sciences

À AMSTERDAM.

Amsterdam ce 26ème Juin 1865

N° 39.

L'Académie Royale des Sciences à Amsterdam,
m'a chargé de vous faire parvenir, pour l'auguste
Académie des Sciences d'Hongrie à Pest
un exemplaire de Verhandelingen, Afd. Letterkunde, D. III. 4°
Verhandelingen, Afd. Natuurkunde, D. X. 4°
Verlagen en Medd. Afd. Letterkunde, D. VIII. 3°
Sparbäck 1863 en 1864. 7°
Frankleussagen Prossers: Senis Volta. ... 8°
qu'elle vient de publier.

J'ose réclamer de votre complaisance un avis de réception,
et je vous prie de me croire avec les Sentiments les plus
distingués.

C. J. Matthes.

Secrétaire Général de l'Académie Royale
d'Amsterdam.

A. M. Ladislay Szalay
Secrétaire de l'Académie des
Sciences d'Hongrie

à Pest.

531
1865

Br. 227.

Načnoj učenoj Akademiji
ugarškoj (Magyar Tudós Akademiának)
u Pešti!

Priviti eksemplar spisak sabora
god. isti, koji obzirom na državopravni
pravac i politički domašaj svoj svaka,
ko među najnameritije sabore trojed-
ne kraljevine spada, uvažujemo se slav-
nošću s tom najučvijom molbom do-
staviti, da ga kao malen znak počta-
nja našega dobrostivo primiti, te mu
u književnom svom kramu mjestance
kakovo podieliti izvoli.

u Zagrebu dne 12^a rujna 1865.

Izdavaoci saborskih spisak god isti.

N. M. Subaj

Barun Dragoje Rušlan

542
1865

589

Vereen mt. 12. 1865.

J.

Hohe Akademie.

Ich habe die Ehre, der Hohen Akademie
ein Exemplar meines Werkes über die Vege-
tations-Verhältnisse von Ungarn mit der
Bitte zu übersenden, dasselbe als einen
Beweis meiner Achtung anzunehmen.

Ergebenster

Dr. August Nilsch

Wien den 1. October 1865

589/1865

Érintetes Arany János
Magy. Akadémiai Titokr.
Urnak

Martin Lajos levelező tag urnak a vit. ülése.
ről szóló értekezését az ide csatolt melléklet.
ben f. vizszi kitévén, van szerencsem ve.
leményes jelentésében oda nyilatkozni, mi.
szerint az értekező által kiindulási pont.
kut felállított nézetek-egyéni véleményem
szerint - több tekintetben kifogásra szol.
gátlatnak ugyan okot, tekintetbe véve
mindazonáltal a tárgy nehézségeit, melye.
ket leggyöri, eddiget a legjelésebb mathe.
maticusoknak sem sikerült, indítatva
értem magamat az értekezés, melyet
egy nekem feladot megoldásának irány.
zott díszesetre melletti kiserletnek sar.
tok, ajánlatba hozni a vigre hogy az
Akadémia Ertesítőjébe felvétefeik
Buda 1865. évi Octob. 10-én

609 M. T. Tag. J. J. J.
1865

Sehentes Academia

Van jelenleg mellette, általános
a sehentes Academia kongressusának,
és a költészet, és művészet;
Művészetek bizottság tisztelettel a sehentes
Academia

abazsól hozta

Művészetek bizottság

Sept. 26° 1865.

6/6/1865

Die Ritterschaft Ehstlands, von dem Wunsche beseelt, auch ihrerseits ein Zeichen der Hochachtung ihrem Mitgliede, dem Herrn Akademiker Dr. K. E. v. Baer, zu seinem Jubelfeste darzubringen, hat beschlossen, die Selbstbiographie des Mannes, der während eines halben Jahrhunderts mit seinem rastlos schaffenden Geiste das Gesamtgebiet der Naturwissenschaft durchforschte, zum Druck befördern zu lassen und selbige an die berühmtesten wissenschaftlichen Notabilitäten zu übersenden.

~~Herr~~ *Die Societas erudita Hungarica*

wollen das beifolgende Exemplar geneigtest in Empfang nehmen zur Erinnerung an unsern Landsmann, der sein ganzes Leben im Dienste der Wissenschaft und dem Wohle der Menschheit gewidmet hat.

Reval
9. 127 Juli
1865.

Baron Pahlen,
Ritterschafthauptmann.

im Namen der Ehstländischen Ritterschaft.

618

1865

1865

639
1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Dr. Szegény János
titkár úrnak

Szent

639 Uest. nos. C. 1864.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Tekintetes titkár úr!

A stat. bizottság múlt gyűlése egy intézkedést a Hely.
tartótanács által az Akademiához átküldött
stat. előterjesztés ügyében, hogy azokat a külön,
bőző egyesületek szerint külön-külön küldjék
még a bizottság tagjainak; ezt majdan jövő szer-
dán délután szeretném megtenni, kérem azért,
sziveskedjék azokat a titkári hivatalban
valamely asztalra kitenni, vagy Takácsnak
átadni, hogy szerdán délután megtegyem.

Továbbá az Akadémiai tagok munkáltsá-
dásáról a jövő nagygyűlésen teendő jelentésé-
ben kérem, sziveskedjék e munkámat is:
"a Magyar birodalom természeti viszonyainak
leírása" — megemlíteni. Ebből a II. kötet
1864-ben jelent meg, a III. kötet pedig a
nagygyűlésig, azaz e hónap végéig fog megjelenni.

ÁRNYALÉNYEK
KÖNYVTÁRA
S. SZÉKELYKÖNYVTÁR

1882. évi...
1882

enni. Ennyit mondhat róla, hogy a külföldön is
nagy figyelmet gerjesztett s hogy sok évi fáradsá-
gát gyűjtés meg munka eredménye. Az első
két kötetben hazánk közösségi és földtani viszonyai,
a harmadikban a bányászati, vízirati, éghajlati,
növényzeti és állattani viszonyai vannak leírva.
Az egész munka 3 nagy kötet, de mit eddigelő
természetudományi és geographiai tekintetben a
magyar korona területéről tudunk, mind benne
van felhathozható stb.

Tisztelettel

Leh. Liskai úrnak

elárator utca
Hannafalvy János.

ÁRNYALÉNYEK
KÖNYVTÁRA
S. SZÉKELYKÖNYVTÁR

1882
1882

1882

Elismerény.

Papthory Endre, "1849-iki magyar
emigráció Történelmének" című kézirata
7 kötetű műveit a M. Akadémia kézirata-
sára ajánlva a M. Akadémia Könyvtá-
rához átadta.

1863. Ápr. 24. Pócsy
Kéziratánál Dr.

640

1865

$\frac{640}{9}$ Verneen Nov. 7. 1865.

641 Perma no. 20. 1865.
J.

Tekintety Lillán úr!

"A magyar birodalom természeti viszonyainak"
leírása" című munkám harmadik köteté,
mely a hó végéig fogja a sajtót elhagyni,
összesen 45 vagy 46 ívből fog állani;
a folyó 1865. évi évben nem volt az
Akademiának pénze, hogy az érteke járó
írói díjat kifizethesse volna, de a kötet
nyomatásával a közönség miatt nem lehetek
a jövő évig várakozni. A folyó évben tehát
nemis kértém írói díjat, de kérem, legyen
szives a legközelebb tartandó igazgatósági
gyűlésen a dolgot megemlíteni, hogy a

munkáért járó irói díj a költségvetésbe
felvéessék, amirent azt a jövő évben
felvehessem. R. 45 évi 30 ft-ával és,
miván az ívet, 1950 ft-ánál, de én
szívesen előzni akarok annyit, mennyit körül,
mennyit körül, a tetemes költség mellett,
melybe magamnak a munka készítése került,
előzhatok, a azért kérek számonat csak
1100 ft-ot kérek magamnak utalványokkal,
ai az egész harmadik kötetére, vagyis
250 vagy 280 ft-ól a pénztár javára
lemondok. Anonban nem óhajtom, hogy ez köl-
tődésére adassék, — Teljes hűtötökkel

vegyek

Buda 1865. nov. 20.

Schinkler, urnak

elvárt, helyi,
Hunfalvy (főnök).

671
1865

Tekintetes Titkár Úr!

II

Van kezelemmel mellékeve újra küldeni György Sándor értékerészt „A mathematicai műszavakról, és fogalmakról”, mely véleményadás végett volt hozzám küldve, úgy seinté Perthes korczámszanát, mely az értékerészhez volt csatolva.

Maga az értékerész két részre osztható. Az egyik rész I: 1 lapot kezdve 16-ig, azután II lapot - végig :) valóban a címekben kimondott műszavakkal, és azok értelmével foglalkozik. A második rész I: a 16^{ik} lapot kezdve a 65-ikig :) nem egyéb, mint Perthes korczámszanának kritikája, mely azonban számos kitérések által lett oly terjedelmes.

Az első rész illetőleg, már az illető tárggyúltesen, hol ezen értékerész részen felhívastatott, voltam oly baráti véleményes kijelenteni, miszerint azt tartok, hogy a rég elfogadott műszók helyébe újakat hozván be, a tavas inkább növekedni, mint csökkeni fog, kiváltképp ha az új szók a régiéknél nem jobbak, mint a jelen esetben. — Ez azonban csak egyéni nézet lévén, az értékerész kiadhatására néve nagy súly.

lyal nem bírhat. E tekintetben, úgy hiszem, inkább
a nyelvek irak volnának véleményezésre felhívítandók.

A második rész, ugyanis a Szászoknál kritikája
salaán nem egészen korszerű. Semmi esetre se illik azonban
a „műszavakról” is értekezéshöz.

Szives indultatába ajánlottam maradtam a tekintés
tetes Titkái honat

Budán 1865. Dec. 14^{én}

Kejfeolga
Képfelny
Ké.

$\frac{750}{2}$ Kérem Dec. 16. 1865.

750

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V AKADÉMIA-UTCA 2.

Wien, den 20. December 1865.

N° 1288.

Von der Kaiserlichen Akademie zu Christia-
nia ist im Jekot Druckfertig im Jekost
von 7 H., wofür 70 Anzeigen zu Druckkosten zu
zahlen sind, für die Kaiserliche Akademie
der Wissenschaften aufzubringen.

Das Generalsecretariat der Kaiserlichen Akademie zu
Wien in Druckfertig zu setzen und sofort für diesen
als eine Anzeig für die Kaiserliche Akademie
Mittteilung zu versenden, ob diese Anzeig die
die Kaiserliche Akademie von Carl Gerold's Sohn
jungen Verleger der Kaiserlichen Akademie
Akademie befördert werden können, oder ob
dieser post Jekost in loco mit der Kaiserlichen
der Akademie zu bevollmächtigen sind.

Das Generalsecretariat
der Kaiserl. Akademie
der Wissenschaften:

782/1865

Qu

Das Kaiserliche Secretariat der
Kaiserlichen Akademie der
Wissenschaften in Pest.

A Schröter

Tudományi jelentés az Akadémia
1864-5 munkálkodásáról.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Tisztelt Gyülekezet!

Miközben a ~~de~~ falak közt, ily fényes körülmény
hallására, először szíval mag a hivatalos jelentés,
mely számos igyekszik a dnt az Akadémia színté,
két évi munkálkodásáról: felek, hogy a gyasli kép,
melyet az feltüntet, nem az újoncz járvatlanságának,
hanem magának ez Jelölésnek rovatik fel. Előadás,
ra frükén mért időm, a tárgyak sokasága és sok,
félésége, hiánya a mestenkernek mely néhány óra,
vesett vándorral eszeteljen, halványnya, heragostá
tehesi változatot; s ki abban e tudományos
testület összes két évi működését kimerítve akar,
na látni, úgy lehet esekélyeni fogna az eredményt.
Mert a nemtel, mely nehéz napjaiban, nyomott és zítalt
viszonyai dacára, e díszhajlékot birta emelni a udo,
málynak, méltán várja, hogy összhangzásban legyen
külső és benső; hogy a szellemi épületen is oly a,
votott is sorony kezelt dolgozónak, a minők e
csarnokot kéire hozták. Reménytem aronban, hogy
kik Akadémiánk munkálkodását a lefolyt pár év
alatt részleteseb figyelemmel kísérték s nem puszt,
tan e változást akarják megismerni, gondolatuk,
ban kitöltik ennek heragait, aialanosságát részt,
betekkel elevenítik meg, tévedéseit megigazítják,
s egyetemben tanúságot tesznek, hogy intéretünk,
a viszonyok korlátai közt, semmit sem mulaszt,
kott kötelességéből.

De vannak, Tisztelt Gyülekezet, — és ta,
lán köztünk számosan miné bárhol — kik hasonló
testületek munkálkodását azért gánvolják, mert a tu,
domány exéltját — mely maga a tudomány — félreisme,
rik. Ezek mindjárt kért, gyakorlati eredményt vár,
nak a tudománytól, s ily szempontból ítélnek meg
egyesek év testületek működését. Kivált mi magya,
nek, kedvels stójarádunk szerint is "gyakorlati nép"
— mely nevet vajha minél díszesebben érdemelyünk
meg

Felső helyen

meg-hajlandók vagyunk lenni minden elméletet, ha
 nincs összemérhető gyakorlati értéke; s egy magasra
 tulajdonunk, a hatáskörétet, könnyen gyanúba veji
 a tudomány cosmopolitaságát. Avagy ritkasága
 nálunk csikelytől s idegenkedő véleményt hallani,
 ama foglalkozások legfőbbjéről, melyeket a tudomány
 ír, a rovar és moxat gyűjtéstől fogva, fel, a ből,
 eseten elront világáig vagy az elbántó képlesek,
 ben bevélő matherisig? Avagy a rokon nyelvek
 tanubucányát nem tevéstik-e össze még rokon ama
 hívásról ezellal, mintha az illetők, "Körösi Csoma"
 nak pusztába vesztett nyomain, most is nyelvün,
 kön bevélő népfajt keresnének, vagy valami gya,
 kortati értéke s lejáró vértokonságot kötnének
 Ázsia sivatagjain? Nem hallani-e minden olyas
 bírálatra, melynek tárgya, térben vagy időben,
 távolabb esik tőlünk, ily megjegyzést: "de mit ér"
 dekiel az minket magyarokat?" Mintha a világ
 leggyakorlatibb népe, melynek példájára úgy szere,
 tünk hivatkozni, nem ott volna - és a legelső könt-
 Ninive és Babylon romjain, egyes kö és telglada,
 rabokról olvasni le rég eltűnt századok, nyelvestül
 híveszett népek történetét; nem ott volna - és a leg-
 első könt - ama ^{szöveg} és köntarabok leheltyein, mel-
 lyek az emberi nem történet előtti történet ma,
 gyarazták! Mit érdekli őket!

Ha valaha, Törzsele Közönig, most lehet a tudó,
 máhynak legkeresőbbi szemére vesszi, mintha meddő vol,
 na gyakorlati eredményekben. Összes anyagi haladabunk,
 melyre a XIX. század oly büszke; mindazon nagyüzemü
 találmány, melyek bámulatosra ád, a megszakas el gya,
 koriság miatt, immár bámulni sem tudjuk; mindazon arto
 javítás, melyek kegyelmis ma már észrevétlenül élvez
 zük; - a tudományra által bennünket mint nemköjere,
 Elmondhatni: tudományban élünk, moxgunk, telítődünk.
 A tudományok, nem mint a régi bölis monda, csak "dú-
 csósíget a jó, vigasztalást a balsorsban" adnak; nem
 csak "utaznak velünk, majothodnak velünk": hanem ök
 nyujtanak legtöbb, mintegy emberfölötti segélyt minden
 ben, ed mi, így szólva, rajtuk utazunk, általuk ma
 jörködünk. Egyzerü vademecum-ból anyagi életün,
 tünk leghatalmasb efközei lettek. - Vistont, ez érint
 kerés az, anyaggal, a földdel, mint a régi viadának
 ig' erök"

új erőt adott magának a tudománynak is. Nemcsak
alkalmasb lön, közséve, gyakorlati életét előmozdítva,
lására: hanem maga is, a tények alapjára állván,
gyakorlatibb lön. Minél több adat is részlet, tény,
és tény ismerete által jutni el az egésznek, a ta-
lannak fogalmára: e módszer ideért elő a tudó-
mány újászületeisét, melynek skemmelláió tanúi va-
gyunk. Innen a gyűjtés, kutatás, adat halmo-
zás mindenféle; s az úgynevezett exact tudomá-
nyok nyomán, historia és nyelvészet, sőt maga
kel együtt, immár ez úton haladnak; sőt maga
a philosophia érzi, hogy az összes emberi tudást
főlt kell károsnia, ha boldogulni akar magasabb
feladatai megfejtelésében.

A tudomány cosmopolita természetű, igaz; ha-
tárai addig terjednek, hol az emberi ismeret lehet,
tövege megstünik, s e határ ma ép úgy beláthat-
lan, mint volt ékred és előtt. Ékért, kik politi-
kai jöletünkre közvetlen befolyást várnak tőle,
vagy épen, hogy szónoki virágokkal piperélje ma-
gát, könnyen gyanúba veszik, mintha mellőz-
né a hazafiságot. De valamint anyagi téren nem
az elzárkózás — mely márt lehetlen is — szolgát üd-
vünkre; hanem minél nagyobb részvet a világgal,
lomban; úgy a skellemiek téren politikai súlyunk
is a skerint növekszik, a minő sztalatkkal járul-
tunk az egyetemes tudomány előbbviteléhez.
Egy van főleg, mi első helyen reánk magyarokra
néz: hazánk mindenoldalú megismerése, s meg-
ismertetése a nagy világgal. Ha majd e haza
ékent földén minden rög ismerve lesz, minden
kődarab elmondja, honnan jött, kikkel találkozott,
ha minden élő, mely rajta tenyész és mozog, általunk
összegyűjtve, a közös rendszerben foglal helyet;
ha kitanultuk ege mérsékletét, a nedv- és aszály-
hardó fuvalmak viszonyait; ha népei egymásra
temerketett véteget felbuvároltuk a legmélyebbig,
és kivált a ma élőknek — édes nemzetünknek — nyelv-
és leltben nyilatkozó múltjár, jelenét a tudomány
teljes fényébe állítottuk: ez által oly politikai tö-
kére leltünk skert, melynek keleti legörömes-
lebb ismeri el a nivelt külföld. És im, ez a
honzseretet a tudományban! —

A M. T. Akadémia, mint az Igazságos Tanácsnak
 ex alkalommal kiadott jelentéséből részletesebben kitértek,
 mind befenniggy. vizsályülésén, mind állandó bizottsága,
 iban, mind végre kiadványai által, e körös gyakorla-
 tilag útján haladott leginkább. Míg egyrészt a tárgyalt
 tudományok kérdések közt számos volt olyan, mely prin-
 cipile örökösök a gyakorlati élettel; más részről a tu-
 dománynak – különösen a magyar föld, nyelv, nép és
 történelem körül tett – részletes búvárások alapján
 való építése kitartó szorgalommal és sikeresen
 folyt.

A Nyelvstudományi Biztató, Cserey Gergely és Fo-
garasi János nr. tt. szerkesztése alatt, már III-dik
 egész kötetét bevértá költre elő nyelvünk ama nagy
 gyűjteményének, mely a Magyar Nyelv Szótára cí-
 met visel. Mellette van a nyelv multját is összefoglaló
 mi egy történelmi szótárban: erre nézve Malyás Flo-
rián tt. képzőleteti birtaknak sikerrel, ki az orszá-
 galy ülésén két ízben mutatott be idevágó tanul-
 mányokat. Fogarasi János, három előadaton, a Krin-
 taféle székely gyűjtemény nyelvkinyéit méltatta, s
 fejtegette a Sajó-jentpéteri (1403.) végrest. Földy
Jenő nr. t. és Joannovics György úr az „a próckás nyelv-
 vünkben” Budenz József tt. „nehány igekeprős” vilt-
 gáltak, Brannai Sámuel l. tagját „Mémattana” egy ré-
 sze olvastatt.

A nyelvrokoniág mezején, vagy arról összefüggőleg,
Budenz Cserey tanulmányai Vámbéry Ármin tt.
 etnologiai előadái, Hunfalvy Pál nr. t. ismertetései
 a vogul hitvege, finn történet, és Müller felolvasásai
 köréből említendők; mindenek fölött pedig az Értelm.
 vek XII. kötetében megjelent Vogul föld és Nép cz. munka,
 melyet Reguly jegyzései nyomán Hunfalvy Pál dolgozott
 ki. E kötetben találjuk, rendszeres, kipróbált, megnagy-
 ráva Reguly nagy és fáradságos gondolat lelt gyűjtés,
 veit a vogul és osztják földön, melyek ily leírásomban,
 ily eredeti anyaggal és finnel, alkalmasint egyetlenek
 az európai tudományban.

A széptudományok, általános és nemzeti iradalom
 történelm köréből, pályaművek bírálatain kívül – Telky
Lán tt. iratkozásait „az Iliad egységéről” Madách Imre
 és „a nőről esztétikai tekintetben”, Duka Jivadár tt. t.
 „adattait Körösi Lóna életéhez” említetens; s Földy

T szerzője

Jenő

Ferencz v. tagtól „classici nemzeti eposunk rövid törté-
netét” és „tanulmányait az ő-magyar Margit-
legendáról.”

A Philosophiai Országban Purgstaller József és
Horváth Gyula v. t. értékelték leggyakrabban: amint
„a lélekök értelmezéséről”, „Hegel felekezeteinek újabb mag-
hasonlításáról”, „az anyag és erő”, „a tiüemeny ei erköl-
me”, „a természett és teremtő eik” kövli viszonyról; az
„Apáczai Bere János” jelbennetve mint bölcsész, majd
„Cartesius bölcsészeti fölvétel”, „ismeret tanát”, „Jua”,
Lisszabát „fejlegotve. Gregus Ágost v. t. „a haladás el-
vétel” foglalkozott; Erdélyi János v. t. „Bölcsészet törté-
nelméből Magyarországon” „Mátyás kora” olvasatott fel.
Emerichy Géza úr az „isten lételeinek bizonyításait”
tárgyalta; Nagy Márton t. pedig „a görögök nevelészele”
című értékéréssel e tárgyú előadásait befejezte.

7 A. Balogh Sándor
t. t. Schopenhauer
philosophiajártól
értékerte, -

A Törvénytudományi Ország ülésein, míg Kallós
Lajos t. „a törvények természetéről” b. Kemény Gábor t.
„a korzások fejlődéséről” értékerve inkább az elmélet
terén forgottak; közelebb érinté gyakorlati viszonyainkat
Horváth Boldizsár t. értékereje „az osztrák törvény-
kezési reform befolyásáról erkölcsi és anyagi élet-
tüntkre”; - közelebb Föth Lőrincz v. tagé „a polgárról” -
Suhayda János t. tagé „a köztársaság ról”; - Szilágyi
Ferenc t. tagé, ki Fenyőgyi fölötti emlékbemutatóban „az
erdélyi jog történelmét iskolában ei irodalomban” a da-
elő; - s Urhány György, ki „a jelenkori szabadságot,
tekintettel a magyar alkotmányra” vizsgálta.

A Történelmi Ország ülésein szintén ama-
gyűjtő, egyes pontokat új adatok és részletek vilá-
gával felderítő módszerrel tárták gyakorlatba oéve,
melyről fentebb dicsekedtet emlékezünk. Fabó Andrá t.
„Bevétel” „Estrajza” adja s három közlemény
„Véghyedi leveleiből”; Thaly Kálmán t. „Botlyán tá-
borokot” s az „1708-ki trenyői harcot”, - Ráth
Károly t. „az Osman uralkodókak egy magyarországi el-
gát” - Salamon Ferenc t. „Zara 1311-3-ki ostromát” -
Szilágyi Ferenc „a Horavilág történetét” - Wenzel Guszt.
t. v. t. „Okorai Pipo élet- és korrajza” - Szilágyi Józ-
sua t. t. „Drágfi János törvényesített fiát” és „Verböcky
József özegeje” illetőleg nyújtanak részleteket új ada-
tokat; míg Hajnik Lure úr „a nagyszombati 1621-ki
gyűlést

6.

gyűlést" és a "zsidók helyzetét Magyarországon a ve-
gyes házakbeli királyok alatt". Frankl Vilmos úr
"Pármán életét" világosítja. Kültön böző" szempont alá
esnek: Hunfalvy Pál előadása "a finn nemzet történet-
írásáról"; - Wenkel Guzmán jelentése 1863-4. tudományos
újságról" s emlékeztet "Walsherr László" fölére.

Törzsgálatát.

A régiség-tani, műtörténelmi stb. szakban legelőbb.
Stör Henrichmann és Römer tagok előadásával talál,
közünk; amaz inkább a kötetphorra, ez inkább a római
régiségekre terjedt ki figyelemmel. Így Henrichmann
újról tt., több rendbeli-jelentésén" kívül, értekezett a
"byzanti építészetéről" - "a keresztalaki hármalattáról az
építészetben" - "Selmec városa régi emlékeiről" - "az
osztropasaki régiségekről"; előadta értevételeit egytör
"a Kassai" - máskor a "patronyi székesegyházak kijávi"
társairól" ⁵ "előadással ünneplé" Böhöm Dániel József" emlé-
kezetét. Römer glorián tt. "a Buda melletti római
sírokról" - "a sárospatai arany műemlékekről" - "a
bakonyi szombathelyi éremtárolról" stb. értekezett; míg
Toldy ut. "a lebediai hőemlékek övesészejét" magya-
rára, s Kubinyi Ferenc tt. "a szomolyai Rapszód völgye-
ben talált léterő fülkéket" ismertette.

Az O. Szönyőu ta-
lalt római régisé-
geiről" stb

A statistika, nemzetgazdaság és földrajz a mint
közelebb érintkeznek polgári viszonyainkkal, úgy az e kör-
beli felolvasások szorosabb kapcsolatban vannak a gyakor-
lati élettel. Ha Stukmány Károly úr "a rimogy-fiumei
vasút és Magyarország érdekeit" tárgyalja; ha Hun
falvy János tt. "az erdők befolyását esővízi viszonya"
inkább s "Magyarország legmérszekei viszonyait" veszi
vizsgálat alá; ha Honok Sándor tt. mintáid "a berlini
statistikai semináriumot" mutatja fel s "a magyar
Curia statistikai működését" ismerteti; ha Kautz
Júlia tt. "a gépárletről" tart felolvasást: mindezek
köztől érintenek bennünket. Atalánost jellemül
Duka Jivadar tt. előadása "a Ganga detsája égalji
viszonyairól."

Ez osztály védőszárnyai alatt jelent meg, immár
teljesen, a Magyar Birodalom Természeti Viszonyainak
Leírása, három kötetben, melyet, akadémiái megbí-
rából, Hunfalvy János kiadott.

A Mathematikai és Természeti Tudományok,
már realitabb jelleműknél fogva is, több érintkezési
pontot mutatnak fel a gyakorlattal. Nem mintha

itt is

7.
itt is széles tere nem volna az elméleti vizsgálatainak. Így
Corran Gábor lt. „az új elemző mértan történeti fejlődését
és alapvonalait” fejtegetés; Veix Amin lt. „a leírati mér-
tan köréből” — György Sándor r.t. „a matematikai mű-
szavakról és fogalmakról” — Schwarz Gyula lt. „a cos-
micus ismeretkör legújabb vívmányairól” értékeltek.
De egyenesen gyakorlati és hazai viszonyairahas tartalek
szemmel az oly előadások, mint Weninger Vincze t. ta-
gáé, ki „a kölesön ügyről” — „a nyugdíjra” stb. „segély-
ző egyletekről” — „a kihárasítási törék biztosításá-
nál előforduló tartalek számlálásának könnyebb mód-
járól” értékeltek s egykor „Thomas számláló gépét” más-
szor a „kamatos kamatszámítás táblázatát” mutatá-
be; Hollán Ernő r. tagé, ki „a vasúti ügy újabb fejlő-
déséről” tőn jelentészt; vagy Fest Vilmos r. tagé, ki
„Magyarország álladalmi és orvosi utai” statisztiká-
ját ~~alkotta~~ egybe.

Az idő rövidsége nem engedi, hogy a Terméjzet-
tudományi Ország ülésén felolvasott magyarázatú ér-
tekeléseket csak és teljes cím szerinti elősoroljam.
Eleg legyen érintenem a tárgyakat s jellemzésül meg-
búvárlat sikeresen folyt; másrésztől kellő tekintet va-
la hazánkra és az életre. Egyfelől Martin Lajos lt.
„a víz ellonállásai” Heguy Gyula lt. „a hőfogháróságos”
— Kily Kálmán úr „a melegig moztani elméletét” — Than
Károly lt. „az östetett gőzököt” s a „szalmiák gőz sú-
rúségét” — Schwarz Gyula ^{lt.} „az ember nem egységet” —
Balla Károly lt. „a föld melegességét” — Dörner József lt.
„a Ceratocephalus Orioceras” és „Anthemis arvensis” kö-
vényfajokat vizsgálják; másfelől Than lt. „a csőzi”
Molnár János úr „a rakospalotai ásványvíz” elemké;
Krabó József lt. „a tannóci kövült fáról” — Katchbren-
ner Károly lt. „a Játra sziklatüskékairől” — Hart
Kon Mihály lt. „a buda-épergomszáji szerves erdőerő-
közetekről” — Erkövy Adólf lt. „az erdőkről mint erőte-
nyezőkről” — Kunfalvy János „Magyarország esőviszonya-
iról” — Divald Adólf lt. „a terméjzet tudományok és az er-
dőzet” viszonyától értékelnek; Trivaldszky Imre r.t.
„Magyarország faundjához” nyújt jellemző adatokat;
Harsinszky Frigyes lt. „a borsai Pietros havari ví-
rányát” ismerteti; Pólya József r.t. megírja „az affa-
nyórág physiológiáját” sőt indítványt tesz az „insegleve-
sek” ügyében, bírálja „Nobrenck” javaslatait a gabna-
jelék

feltek mesterséges termékenysége iránt" s felhívja az official
figyelmét "a hazai gyümölcs-tenyésztés körüli mozgalmakra." Egyfelől Balogh Kálmán lt. "az irrom-idegek
végződéseit" Lenkhyék József lt. "a kötépponti ideg"
rendjét "vizsgálja" görögül; másfelől Róziay József lt.
"az aggodélet-ei kórtanát" ezleli; Poor Imre lt. "a
természet orvosi cselekedeteihez" nyújt adalékot s
Halász Géza lt. "az életbiztonságot, orvosi szempontból"
vepre vizsgálat alá.

Imre, kifejele köztövé, hogyan életkerik az elmé,
let a gyakorlattal, az általános a hazáival; úgy hogy
a gyakorlati hiánya és a hazáinak mellőzése oly
vadász, mely Akadémiankat illetési legkevésbé.

Az Akadémia Bizottságok fő feladata nyelvünk és
örökségünk minél teljesebb tudományos megismerése levén;
működésük súlypontja éppen a hazába esik, s annál pro-
rabbban összefügg nemzeti haladásunkkal. Szabad le-
gyen azt is vázolni, igen röviden.

A Nyelvudományi Bizottság munkatöredései "Közlemények
inek" III. és IV. kötetét mutatják fel. Vannak ezekben szorosán
a magyar nyelvvel illető értékelések; vannak a rokonyelvvel
tanulmányaira vonatkozók. A nyelvhasználat, az aliai törzset
illetőleg, senkire nem mehet inkább mint reánk magyarokra,
s többé nem lehet idegenkednünk tőle. A nyelvvel, miképen
sebb értelem, már szinte az exact tudományok módjára
követi, s valamin a jövőre a fajok és nemek emel
viszont vizsgálata úján állhatat s rendeket, úgy az
emberi nyelvvel minél jobban alaps ismeretére van
günk, ha a magunkéval egyen tőlre akarunk lenni.
Ez a hasonlító nyelvészet feladata.

A Történelmi Bizottság hazánk története kutatóinak
mind gyűjtése mind kiadása körül sikeresen járdozott. Si-
monyi Ernő hazánk fia, külföldön tett gyűjtésével, a Lon-
don és Florenzi Magyar Okmánytáraknak véte meg alap-
ját, s amannak már II-ik köteté kéz a sajtó alá; Ováry
Lipót kinfutárunk társaságban gondoskodik hazánk levéltárának,
lelepelek gyűjtéséről; Rakóczy Jereusz gazdag levéltárának,
masolása erélyesen halad; Szilágyi Jándor és Szilágyi A.
ron ltt. folyóirat gyűjtik a török-magyar viszonyokra okmá-
nyokat; Farkó József úr Rana város levéltárában gyűjt;
gr. Jándor Miklós úr budai levéltára hármalát hívesen
megengedte. — A Bizottság kiadásaitól megjelent az III-ik
pátkori II. Okmánytár V. kötetét Wenzel Gusztáv által, a VI-ik
sajtó alá; az Irok officialból Veráncsias Munkái Szalay
László által VI. kötet; ki van nyomva a VII-ik; mint fent
"Forgách Commentarijai" Mayer Sideltől; Deedi Commentarij
Joldy Jereuszól; s kétem korirat vár ~~...~~ meg-
lenésre, ~~...~~, miképen a Bizottság pénzügye engedé.

7 vonadkor

Az Archaeologiai Bizottság hazai műemlékeink nyo-
 morását, virágátat és megismerését ernyedetlenül
 folytatja s a célból tagjai főbb rendbeli uszárait is let-
 tek, főleg Hensslermann, Römer, Hubinyi Jereuz b. ta-
 gok; elősegítve in e kirándulások a dunagőkhajókási
 a tiszai, déli és álmvaspályák igazgatóságaitól nyert
 stabadjegyek által, melyekért a Bizottság köztönket
 mond. — Rajztárát díszes adományokkal gyarapíták
Szorno Jereuz, Hensslermann, Reitter ur. főmérnök, Le-
hoerky, Tivadar, Varsányi és Glembay mérnök, Honcz
 és Bergh építész urak; Ádám Mihály szathmari püs-
 pök ömlga, ki a megyéjében uszáró tagokat is előtekerény
 pártolásban résztvevő; a wolffenbütteli könyvtár, a becsi
cs. k. körzeti bizottmány és mások, miért a Bizottság
 minden hálatát fejéri ki. — Sajnája ellenben, hogy a
szlambuli "Corvina" iránt tett lépések nem vezettek ö-
 hajtott eredményre, sem egy országos tekintélyű ma-
 gyar archaeologiai körzeti bizottság fölállítására vé-
 getti fötérjesítései. — Hiadásában megjelent "Közteme-"
nyeknek VI-ik kötet s az V-ből az I. füzet, gardag
tartalommal; védrtánya alatt Hensslermann zürchék
 a "Köztemények" crimé jeles munkája s
 közelebb, gr. Andrágy Manó és társai alapítványából
 "Magyar Műregészeti Katalógus" fog megindítani.

A "hazai állapotok ismeretisének dömozditására"
 alakult Statistikai Bizottság, munkálódása köztben,
 mindinkább meggyőződés arról, hogy feladatát csak akkor
 olthatná meg teljesen, ha országos statistikai hivatal
 volna, mely, hatósági tekintélyvel s rendszeresen gyűj-
 tene az adatokat. Sajátolja, hogy egy ilyenek létrehozá-
 sa, dactára a Bizottság és Akadémia ez igyben tett
 lépéseink, még mindig jámbor ohajlás. Azonban igy
 is törekvők, a beküldött heragos adatok nyomán,
 céljai valósításához közelebb jutni. Múlt évben leg-
 inkább a birodalom s különösen hazánk penzvise,
nyai, a népnevelés, vegre a birtokevényezés és tago,
szék körebe tartozó adatokat dolgoztott fel; a takar,
rekepenztárak működésit, az adatok heragos bekül-
 tése miatt, nem állíthatta kimerítőleg össze; valamint
 a földtöher mentesítési adatokhoz sem juthatott. Mind
 az által "Közteményeiből" melyek a VI. kötet befejer,
 s Statistikai és Népmérgazdasági crimé nyertek,
 5 füzet, Kettő az ij folyamból, jelent meg, bő és vál-
 tozatos tartalommal.

A Mathematikai és Terméztudományi Bi-
zottság munkálói előnyös prinben tünteti fel
"Közteményeinek" III-dik, terjedelmes kötete. Örönkivül
 a Bizottság uszárait is örökdedt céljai elő
 mvt=

get Vörösmarty Politikai Színterének nyerte, mely iradalmunkban új jelenség,
s ágyas szerkesztésénél, gyakorlati fontosságánál fogva, kiváló helyet
foglalt el.

Az egy névtelen baráti ajánlatából Lucanus Pharsaliaja fordítására ki-
tárótt jutalmat a VII. stámi pályafordítás nyerte, mint a mely, sőt megadulma,
nya s nyelvelki devesztésigért Tárvai köze vitékénylag legjobbnak ítéltetett.
Udán a II. St. áll, mely sós-magyaros, bár az eredeténél bővebb nyelvért,
a bírálóktól többsége által dícséretre lón méltatva. Felbontatván jelgés
leveleik: a VII. stámi Bakay János ref. pap, Szanadon, a II. stámi
Laky Demeter premonstrrei Kanonok, Ustornán - nevetek történetét ké.

A Samuel-díjat, az 1863-ban megjelent nyelvészeti Értekezések
közül Kriza János, Vadrózsdi I. kötetéhez csatolt "Néhány szó a Szé-
kely Nyelvjárásokról" című dolgozata, mely tárgyát először ismerteti
ily behatóan; - az 1864-ben megjelentek közül Brassai Samuel magyar
Korlatának II. része nyerte el, mely szintaxisunkat első fekszik az
előbeszéd hangsúlyára.

Az Első Magyar Államok Bizkosító Társulat alapítóanyából várnügyi körökben
késztörte jutalomra az I. sz. pályamunka ítéltetett méltónak, mint a
mely a másik késsé felett a tárgyunkat mind elméleti kifejtésében tel-
jesebb és többlettel, mind történelmi és statisztikai adatokkal földel,
résztében bővebb és kimerítőbb; s a mellett gyakorlati iránya is kiválólag
ajánlja. Felbontatván jelgés levele, abból dr. Kautz Gyula neve ként
lő. A többi pályázatra beküldött munkák közül egy sem ta-
láttatott a díjra érdemesnek.

E most, tízele Közönség, vesdünk egy bírási körin.
lees az Akadémia tükessébe. Megdöbentő a szám, melylyel ott
a gyászunkok sora növekedett; de megdöbentőbb azok felírata.
A múltvi közeletben olvasott jelentős óta tizenketten nyeregok,
sták a költak álmaik; köztük egy, ki még amár ülésen szá,
va lainghatatmával füvetek gyűjt vala; - köztük maga is
a jelentős tevő. - Kazinczy Labot nyitja meg az elköztözök
sora, mintegy baljóstalul, hogy vesztességünk változatosággal;
hadalka lennek; és követik, Kogyetlen változatosággal;
a fáradságtalan strogalmai Révay Emil; majd az, ké.
dus művelődésünkkel egygyejtett Day Andrási; majd az, ké.
Kuthy János; az egy lobbanó sugarban el is enyészett
Madách Imre; a neikönyvünkben nem, csak füveink,
ben olvasható zarándok, kinek nem adhata sirt a föld
mely méltó kultúrát termette, Jókai Miklós; a még fel-
törökvi fiatal tehetség, Török Sándor; nyelvreformjaink ér-
deklabóris vesztés, Bugát Pál; Baumgartner Andrási
külföldi tag a természetstudomány; orvályban; honi törté-
selmünk és köztjogunk mélyelmű baráta id. Bartal György;
Mészáros Imre, philozofiai orvályunk tagja; és végre
az, kioról utánam méltóbb ajak fogja elmondani, hogy
dele, munkalkodása, maga egy monumentum, az éretjel-
len szilárdaságával, a gondolkodás vas követkeretel-
ségével, mű-plasztikájával; - egy, bár
fájdalom, csónka, felben lerört optop, de így is örök
léte a halhatatlanság pantheonjának, - Szalay László,
kinek elvettése mint tözevivelő is, mennyire ér,
kétség csapás intézetünkre, semmi sem hirdesi han,
gosaiban, mint ~~szalay~~ ellenét, hogy én állok
megőrült nyomán!

Arany János sajátkezű irása.
Kaptam Gyulai Páltól 1885.
kőül.

Bp. 1898. máj. 16.

Rorovszky Samu

RAL 800 *

1865.

III. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

A kritikai kiadv. XIV. köt., 66. sz.

RAL 818/1865. sz. mellék. 116-126 pp.

Függ.

800 + 801
1865

~~...~~
~~...~~
A nagy gyűlésre

Tekintetes Akadémia!

A Nyelv és Széptudományi Bizottság ex officio se alkalmát se
frükkvését nem látta annak, hogy belföldi tagjai szá-
mát újak ajánlása által szaporítani igyekeztek.

1.) +

Külföldi l. tagokul ajánlja a híres hindu sansz-
krit tudós, babú Rajendrolala Mittrát, ki már is
annyi európai tudós egyletek tagja s a bengali Asi-
atic Society alelnöke, és ki (Duka Divadar tagtársunk
ajánlása szerint) tudományos egyleteinknek hasznára le-
hetne, ha az ösztökölését felhavernélmi módunkban
less. Továbbá

2.) +

Is Bárány Schlechtla Ottokárt, a cs. Keleti Akade-
mia igazgatóját és a G. Akadémia lev. tagját,
több jeles perzsa, török munka fordítóját.
Ehhez a Nyelv- és Széptud. Bizottság 1865. dec. 6-án
tartott értekezletéből

Bárány János
r. tag.

3.) +

Dr. Oppert Gyulát az élvirágok legújabb
és legügyesebb magyarúróját ki az
asszírjai irások gyökizavaiban almai
erevére fedezte fel és nyelvérvelünk-
re felvilágosítólag hasznos.

Hitelesítve dec. 7. 1865.

B. Keleny Kriqmond

Lev. tag mint onkormányzó

801
1865

A M. T. Akadémia

XVII. k. Naggyűléséhez

Jelentése

a Nyelvi Akadémia Országos

nyelvtud. Országos
tagok ajánlása tiszte-
gyűlésén.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

801*

1865

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

803

1865

Eötvös F.

lev. Aranyköt

Akad. Levéltár

Kelven barátnom!

Felkínárod csipőreng intőjele levélünk nem is
lehetne jóbb; a tőftelét mellőtt van akkor egy légy,
egy melegség is, egy tehát hős lenne csak egy
jó világotat. A titulatúrákat illetőleg meglát,
hogy kárlejtet függőfőttel kárlejtet hős kőringet
egy meg jobban kőringet egy Jollyt, in a
dőlőben egy meglát van meglát bőlőtt nálalnak

Mind
Önig

803 +

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

R. Brönnay: Stöpping's & Brönnay's

July

Inchdr.

Weard

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

42 / avazó, kitérő 22.

Arany. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30.

Erdélyi. 1 2 3 4 5 6 7 8.

Göcsegi. 1.

Balogh. 1.

Grzegorz. 1.

Hunfalvy. 1.

Ad 804
1865.

58 tag volt jelen, de
szavazójoga csak 42-nek

Nagygyűlés

1865 január 26-án

Mélt. gróf Desseffy Emil elnök és elnöklése alatt.

Telen voltak:

Mélt. báró Czézy József mezőbírók is.

Gróf Csirák János

Deák Ferencz

Gróf Károlyi György

Kubinyi Agoston

Maglár György

Marszbányi Antal

Báró Prónay Albert

Vögyönyi László igazgató tagok.

Báró Kemény Izidor

Korösmics László

Kubinyi Ferencz

Lónyay Menyhért tisz. tagok.

Arany János

Balogh Pál

Balogh Már

Csuszor Fegely

Erdélyi János

Fesz Vilmos

Fogarasi János

Füvöldfy János

Lebhardt Ferencz

Lőrincz Sándor

Lugossy Agost

Hollán Ernő

Horváth Árpád

Hunfalvy Pál

Jedlik Angol

Jókai Már

Kiss Károly

Mendwicz Károly

Pölya József

Perzval Ottó

Purgstaller K. József

Pauler Jivadar

Szocser József, Toldy Ferencz,

Tóth Lőrincz

Zsoldos Ignác

Wenzel Gústáv rendező tagok

Budenz József

Gyulai Pál

Gönczy Pál

Hampelmann János

Hunfalvy János

Halász Géza
 Buri Kemény Fülöp
 Karvasi Ágost
 Konek Sándor
 Kondor Fülöp, Pakk Albra
 Peregriny Elek
 Pomperny János
 * Rózay József
 Rómer Flóra
 Szilágyi Ferencz
 Szabó József
 Telfy János
 Vass József leveles tagod.

Csengery Antal jegyző.

I. Miel. elnök ír megemlékezés az
 a nagy vesztéséget, mely az isodalmat,
 a harát, az akadémiát, Szalay László
 halála által érte, eladva, hogy a jelen
 nagy gyűlésnek csak egy, de nagy font.
 sorsági feladata van, t. i. a tiron.
 növelés. Megemlékezés továbbá a
 mel. , mely tagokat illet szabály szer.
 rint a szervezési jog s hivatkozván
 az új választásnál eddig követett
 szokásra: föl hívja az akadémiát
 szervezésre tagjait, hogy papir,
 na irván szervezések, a tiron,
 neki szabályban egybeilendő szervezés.
 pedő bizottságnak adják be. ~~az~~
~~szabályban~~ E bizottság tagjaik pe.
 dig, báró Prohary Albert is a nagy.
 mel. elnökség alá, Deák Ferencz
 és Szegényi László igazgató, s Tol.
 dy Ferencz, Goldor Ignác és Wen.
 szel Fülöp rendez tagok részéről
 föl.

II. Miel. a szervezés pedő küldöt.
 ség elváros, Deák Ferencz igaz.
 gató és tisz. tag isdindnya foly.
 sors el. adva, hogy a Haránt is a
 Damiantnál fájalmára korán elhelt
 Szalay László halála óta Csongery
 Antal tag sors, és jegyző, az e.
 gyeb kör haszn. sz. munkájára
 amennyi igénybe veszt, fontosan van
 tevé. egyedi hivatás mellett a tiron
 mel. fel. a tisz. rendezés is
 Csongery

Csongery
 díj nélm.
 mad. a
 lomb.
 végül
 tisz. a
 tisz. a
 tisz. a

III.

szervez.
 nagy a
 hogy
 tisz. a
 tisz. a
 szervez.
 8 pa
 Csong
 felny
 van

eredetben szorgalommal teljesítve minden
 diák nélkül három éven át egyedül a közjót
 magánál, és az Akadémia iránti buzg
 lomb. Ezen idővel az akadémia köré
 segült, és az akadémia az által fejleszt
 jött ki, ha itt nyilván közzétesse ma
 csak a dicső felismerés, és közfelfe
 ke és jeles közzétételé.

merés jeleskönyvileg is kifejezést
 használtak. Ezen általán helyesnek indit
 vany folytatás Csengery által nem a
 a közjót, hanem a közfelfe, és mely közfelfe
 teljes is akadémia, és mely közfelfe
 a közfelfe, és az a jeles közzétételé.

III. A választás megőrzésén, a választás
 szavazáspedő küldemények elnöke, báró Pro.
 nagy Albert is ő nagymint. jeles, és
 hogy összesen 42 szavazat levén, ez
 30 s egy igen nagy többéig Arany
 János rendes tagra esett, a többi fra.
 vasat Erdélyi János r. tag, ki
 s fawazasoz nyert, s Balogh Pál,
 Csengery Antal, Hegyesi Ágost és Hun.
 János Pál rendes tagok közt esett.
 van meg.

A választás eredménye, kisiro
 örömmel és lelkesedéssel üdvözölhet
 sen, szabály szerűleg felsőbb jóváha
 gyás alá terjesztetni határoztatott.
 Arany János r. tag pedig az a
 kademia kemre helyesen s oly fénye
 sen nyilatkozott bizalmát kérvén
 szavakban fogadva a bizalomra:

„Mélyen tisztelt Akadémia!
 Bizalmasan kérd, ha meghaton
 ságom miatt csak néhány rövid szóval
 fejeshessem ki észlelésemet.
 En, tekintettel Akadémia, még
 ide, e terebe is azon elhatározás
 sal lépsem, hogy minden esetre elhá
 rítom magamról a T. Akadémia
 orak megalás személyn felé irányu
 tó bizodalmas. Itt hittem ugyan,
 hogy legmértőbben fejeseim ki tisztel
 temet a T. Akadémia iránt az
 ábról, ha nem vállaltam oly hivatal
 melyre magamat oly jól szerintem
 ben elégtelenné érzem. De most,
 lássa e meveset, többleget, melyet
 kálát közfelfeget mondok, képz va
 gyor meghajolni a T. Akadémia
 aratara előt. Másfelől, érzem
 em, hogy vannak ismerési idő
 padok, midőn a gyenge is kö
 sely elállni és fogadni a köz
 ügyet, midőn tudnivaló az erő
 telbed

804
 1865

a
 itadal for
 a dip.

804 +

1865

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

erősebb viszonyokat, vagy akadályos
vataak. Hy ismeretnél szélesebb és
tízszel Akadémia, e mossani válsz
támasz, a rálővedero idot az
akadémia életében. Kijelentem azis, hogy
állomajomat részemről gald ideiglenes
nel kívánom szélesíteni. Egy, legfő
lebb két év megmutatja, ha képes
leszed-e besötteni fontos hivatalomat,
egy vagy két év a T. Akadémia inat
is elgenel a kömlsekintésre, hogy
helyemet általában egyenel pótolhas
sz. Kezem az őtisz Akadémia
az egyes osztályok, az egyes fiatalok
fiat támogatását neher pályámon
s ezzel ajánlom megamat mindnyá
jok kegyességébe.

IV. E jegyzőkönyv hisdelitése
a szavazó papirdarabok megvesztés
sítésére ugyanazon tízszel igazga
zó és rendező tagok kérték föl
föld az elnökség által, kik a szav
szavazó küldemények tagjai voltak.

Hitelesítve 1865 január 27.

M. T. Akadémia
az elnökség által
bíráskodó a szavazó
bizottság elnöke
a többi pontokra
kérem hitelesítést

Wenzel Gusztáv
Doktor, aki a második
dani rész is maga indoklással
keült a szavazó jegyzőkönyv, mint
hogy a jegyzőkönyv nem mutatja
a második rész részleteit is, és
az Akadémia lényegét a szavazó

Wenzel Gusztáv

Wenzel Gusztáv st.

Johann János st.

II. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 8.

Felséges Császár
és Apostoli Király!

~~Magyar Tudom. Akad. elnökének~~

A Magyar Tudományos Akadé-
mia, folyó évi október 30-án tar-
tott ölszes ülésében, hálás szívet
fogadva a pénztárnoki jelentést,
hogy Felséged, valamint Mária
Anna Császárné és Királyné
Ö Felsége, együtt Négyezer
a. e. forintot méltóztatnak leg-
kegyelmesebben ajándékozni az
Akadémia háza építési költség-
geinek fődőzésére.

Miköz Felségtek e legújabb
kegyelmes ténnyel ~~akkor~~ emlékeztek,
és hoxxak mindazon atyai ~~szándék~~
~~szándék~~ pártfogást és jótéteményt,
melyekben e Felségtek boldog
uralkodása alatt keletkezett
és gyarapodott tudományos
művészet Felségtek által ^(mindenkor)
szándék: segítségemmel azokon bu-
gó ohajtást ^{devenitől} Akadémiánk
tagjai keblében, hogy a Minden-
ható Felségteket szíves és bol-
dog életig ^{eltesse} ^{szorok'ajjai}
Miköz az Akadémia legmé-
lyebb hálaérzetének kifejezését,
hálaátadása folytán, Felségtek
színe elé járassam bátorkodunk,
hódolatos ^{szóval} tisztelettel örök-
tűnk

A Magyar Tudom. Akadémiától

Elő-Ferdinánd Austriai Császár
Ö Felségeinek, Magyar-Erdey-
Herceg és Hercegség és Stájerország
és meien V-ik, Apostoli Király
hódolatos tisztelettel.

Szaga.

Felségteknek

Pest, Nov. 18. 1865.

Ö. 111.

legáltalánosabb szolgá-

m. elnök.

805

titoknok.

1865

1
Kis
V. Ferdinánd
Oras

~~600~~
~~865.~~
december. 11-én

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
2. AKADÉMIA-UTCA

875*

1865

intézkedések és társaságoknak küldetek meg az illető könyvek, s melyek részéről
érkeztek vissza az illető vételi elismervények. - Hogy azonban ezen javas-
lat ismét ne maradjon csak írók palatáján, kívánatos, hogy a küldemények
dolgát egy könyvtáros kezelje, kiknek a külfölddel szerződéses összeköttetései
vannak, s hogy a leendő titkár s általában a titkári hivatal a
maga leendőit pontosan végezze.

Kelt Pesten 1865 jan. 23.

Thurpaly János s bizottság titkárja.

806 #

1865

A Könyvtudományi ügyek kincseinek
bizottság jelentése.
jan. 23. 1865.

UDTODMÁNYOS AKADÉMIA

számjegyek: 180 + 200
Kincsek: 420 + 180.
Kincsek: 420 + 80
Kincsek: 420 + 80
Kincsek: 520 + 80.

Baracskai sept. 12. 866

Kedves jó barátom!

Nem vagyok ment némi aggodalomtól, midőn a sorokat hozzád intérem: hogy kérelmem nem lesz-e előtted visszatetsző, nagysága miatt. Engem kedves Janini a gardázrasi téren, hat év elforgása alatt, sok csapás ért, több mint a minék elviselésére magamat elég erőnek érezhetném. Nem örömet érezem lankadni, vagy a szorgalmat, melyek a téren mindig hűséges társaim valának; hanem bizodalomom csökkent a szerencse iránt, a mi az ifjaskodást kedverő eredményvel szöktet koronázni. Az irodalmi rászóló alá szeresték visszatérni, melyet 849-ben jövőnk iránti kitelkültségből odahagytam.

Ne ijélj meg, ha néreted szerint, erőm csekélyvoltsághoz képest, nagy a mit kérek. Az akadémiai nagy osztás szerkesztését ohajtandám elnyerni. Ha valakinek már oda van szánva, én akkor elhallgatok. Csak te vagy édes Janini magad, a ki eddig ezen szándékamat tudod.

Az ígéret, mellyel bírtat a remény, nagyon vékony;
mivel nem igen ismernek arot, kiknek a
dolgozba beleszólásuk leoren. S némileg ez az
ok, a minél fogva bírodalmam ságid keresett
fel, kérve kérven a következőkre.

Ha ez állomás még nincs valakinek
odaszánva, légy szives nevenet emlékeresbe
hozni arot előtt, a kiknek szava ez ügyben
leginkább hasznosand. S azon esetben ha
reöremre nálok hidegséggel nem találkorol,
légy szives engem arról tudósítani, hogy be-
látoisod szerint, tanácsos lesz-e másook előtt
is szándékom felöl nyilatkozni.

A képesség felemlegetésétől, mit a
vállalat igénybe ves, tartózkodnom kell, mivel
ezt a szerénység megsértése nélkül nem is
sehetném.

Kedves nődet és fiadat forrón üdvözölve
vagyok

szerező régi jó barátod

Gondolty
3

807 *
1865.

III. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

2.
Szeres

Tisztelt Títkár Úr!

1866. évi

Miatalkézséggel járult el, Tisztelt Úr
298/k számú levele cíelmébe, ha egyáltalán tud
nam mitől került a Kezriattárba a Kérdés
levél, és bizonyosan itt van-e helye? Külön-
ben a rendezésben mióta, mely a felelőséget hia-
nyból származott, és tudni még forrásig fogtam,
emben erőteljes felülhaladó munka, egy levelet a
halmozott kiteresni. De gondom, hogy a levelet
szemmel tartam, és ha csúszgasson előfordulna lema-
joltassam - de a dolog kérem. Melyet megírni mitől
és milyen alkalmával került a Kezriattárba?

Üdvözlettel

Pest 1866. Április 13-án.

Tisztelt Urunk
alajatos polgár
Römerflöng,

303 1866.

^{1 K. K.}
Pataikolban 17 66
10

809*

1865

Terméket

Arany János

m. arad kitérő

Urosz

1865. évi kitérő

811

1865

(14 db.)
A Nyomdából
jött vissza!

Arany János :

Jelentések az 1865-dik év december 7-10. napján
tartott XXVI-dik Magyarülésen előtett pályaművekről.

I - XIII.

+ Címnap-terv.

(Arany János eredeti kéziratja.)

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V AKADÉMIA-UTCA 2.

Jelentések

az

1865-dik év december 7-10. napjain

tartott

XXVI-dik Naggyűlésen

elöntött

pályázatokról.

I.

Selente's

Lucanus, "Pharsaliajának" pályafordításairól.

T. Különféle

Az egy népszerűen hazafi ajánlatából kitűzött 100 arany
 jutalomról pályázó kilenc fordít. "Pharsalia" fordításra
 nézve a bíráló többsége egyetért abban, hogy általában
 bese egyik fordításnak sincs, csak viszonylagos. Ketteje a
 bírálóknak a VII. ik. stánú — le plus grand des événements —
 seb. Marmontelből vett jellegis-pályaművet emeli ki a töb-
 bi felett, mint a mely a "Pharsalia" eredeti föregének
 leghelyeseb átadását, magyarázatát, értelmezését illető-
 leg, a ~~kiadvány~~ kiadványok s fordítások szorgalmas tanul-
 mánya mellett, önálló és ítélet, emelkül, erőteljes
 írta magyarázati nyelv s általában hibáitlan, könnyen
 folyó verselés által jellemezték; az eredeti mindenki javait
 és kifejezéseit majd mindenütt találólag, talpra esetten
 tudja visszaadni; stánú, eddigi irodalmat nem divat-
 jótka s kifejezéseit mély szorgalommal keresgél öffe,
 melyet még sem sértik a fület; s mely a harmadik-
 kúli véleményű bíráló szerint is, mindig magyaros, egy-
 gesen, s hiven az eredetire ad elő; úgy hogy a harmad-
 dik bíráló is hajlandó volna ennek iréli a jutalmat,
 ha a II. stánú "Torres exantur fortibus et bonis" jeli-
 ges — pályaművet előbbre nem tartaná, mely szerint
 többnyire magyaros, erőteljes nélküli, értelmes, elég
 díma, szép s hangzatos nyelvvel — a tartalom vető-
 jének jó felfogásával s kü visszajátásával, értelmező-
 jegyzetei ei előkeméde okáért is — a mai olvasó körök-
 vég igényeinek inkább megfelel. A II. stánú egy másik
 bíráló is dicőre érdemeit. A többi pályaművek
 minnyelikeről, kivált a ~~stánú~~ "Hó" kiadványos a bíráló-
 lo utalnak jellegis) IX. stánúról stánú emeli
 nek ki a bíráló majd egy majd más utaló vagy vonást;
 más részről egy stánú, mely könnyen teljes jövőkajájus-
 kat; sőt a jutalomra ajánlatakat is javítandó hibák
 jegyzékivel kísérik; s míg a többség által kiemelt VII.
 stánúól ajánló a nyelv érdemei s tanulmány a beható
 tanulmány ~~stánú~~ stánú, az följegyzi utalásról, hogy
 versei nem mindenütt éleltek s gördülékények; a for-
 díma tartalomhoz sem mindig egyaránt kü.

T. dícsérik:

Az Ország véleménye szerint lehet a VII. stánú
 fordításnak, melyet ~~stánú~~ stánú bíráló ajánl, a jutalom
 kiadani, ~~stánú~~ stánú a ~~magyaros hibák~~ s a megrótt
 hibák a fordítóval közölni határozatait; az egy
 bíráló által jutalomra, másik által ~~stánú~~ stánú érdemeit
 II. stánú pályamű pedig dicőre megemlékre méltó-
 nak ítéltess.

Felbonasvan az illető jellegis levelet, ~~stánú~~ stánú, hogy
 a VII stánú ~~stánú~~ stánú pályaműre fordítójaul Bakray
 Sándor rep. pap Csánádán, a II. stánúak fordítójaul
 pedig Laky Demeter, promontrei karonok Csánán,
 lúnt ki. Kelt Pesten, dec. 7. 1865. Arany Sándor
 (írókhoz)

II

~~II~~
K
—
865

III.

Selencs

A Marczibányi jutalomra bérkezett
egy nyelvudományi pályaudatról.

A Marczibányi 40 arányos jutalomra kiűzött pályabírók
oly évek felállítását kívánja, melyek új tróféimódok
alkotásaiat frem előtt tartandók s melyek elhanyagol-
gatása nyelvtelvi előadásunkra károsan hat. A 26.
lapnyi pályáirat legnagyobb része csak a kiűzött
kérdés paraphrasisa; a két, sőt sajátos egy elv,
mely felállítások, egész átalányosságban forog, kevés
is nem is mindig helyes példák által kísérvé;
mikre néhány individuum következik, melyek kivi-
tele épen a pályaműtől várszók.
A bírálók egyetöen elvetik a pályaművet, s így
a Marczibányi jutalom ez alkalommal ki nem adatott.
Kelt Pesten, dec. 7. 1868.

Arany Lajos,
László.

III.

Selencs
A Nádasdy epósi jutalmáról.

Türetenyű

Az ifjú gr. Nádasdy Ferencz alapítónak s néhai gr. Nádasdy
János nevére viselő alapítványból kitűzött jutalomtér,
a 11. számú, Trinyi önéneke viselőnek kívánta kiadni
a jutalmat, nemcsak mivel kassai köze legjobb, hanem
mire általában becses is van, sőt ~~is~~ költészetünk digne-
re foglalt. Ezenben a más két bíráló Trinyit figye-
lemre méltónak sem iktatván, egyedül az V. számú
Lothárdi Lászlóanna önmű pályaművet emelte ki,
mint olyant, mely kassait mente felül mülja, s melyet
magában is dicséretre, tulajdonok tüntetnek ki. Trója helye
birtokában van a perseei telmika Ardenofia anak.
Syhusa villog, ragyog, rajzai nem egy helyt elevenek, új
színek. Fokozott erővel fessék s az a szemérem képeid
s jelenetekt, olykor étes vonásokkal a főtvesz alarok jelt,
leves is. De fő erje kiválóan a lyrai termésszerű nével-
teken nyilatkozik, sőt maga a kemény hősnője is ily lenye.
günck mondható. Szerelmé, az egész mű folykain alig
lép ki a negativitás köréből, s nem rugazza is oly
különböztetve, melyet hőre hőstleg diadalmas, kordhasné,
vagy elburhasnék. Az egész mű inkább egy pályakép,
mint költői esztétikum. A jellemrajz is coeterveiny
hibáit olykor maga az előadás még inkább kiemeli,
mely többnyire helye közel áll a prózai novellisticus
előadáshoz s hiányzik belőle az emelkedés és gyor-
saság, melyet költői bevélyben megkívánunk.

Fredében

Ezer posint, a Trinyi melletti nyilatkozati javaral kisebb,
sőt egyike pedig határozottan a jutalom ki nem adatár
mellett nyilatkozván: a Nádasdy epósi díj ez uttal
ki nem adatár ~~...~~
Rita Papp, dec. 7. 1864

Aranybancs
Vásárhely

IV.

1865

T
Linnæus

Handwritten title or header text, possibly "Linnæus's Journal" or similar.

V.

Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint handwritten text, possibly a signature or date.

246 8M-V/1865

VI.

Selencs

A. Gorove-díjaz versenyessé bölcsészeti pályamunkákról.

A Gorove-alapítványból, harmincz arany jutalom mellett, 1865-re feladott pályakérdésre: Minő befolyást gyakorol a természettudományok újabb fejlődésére az emberi létnek és akarat szabadságát védő bölcsészeti? stb. - értekezést három pályamunka közül, a bíráló vélemények alapján, az Akadémia Philosophiai Bizottsága, a jutalmat egyik munkának sem vélte kiadhatni; a II. szá. művet azonban, melynek jeligeje "To be or not to be", mivel a bölcsészeten járta és tájékozott, melyekre ható és elvise, különösen köcskezesítő elmeről tanítokodik, és a kérdést, bár kényeges kézagoktat hagyva, de mégis egy telletten és irányban tárgyaltja mint a feladat kívánja, díjazással kitünteté, lendőnek indíványokca.

Miután a dec. 27-i nagy gyűlésben a magok a bírálóké és az Bizottság tagjai kijelenték, hogy a II. számú pályaművel nyomtatásos érdemnek nem tartják; mind három pályamű jeligei levelei felbontatlan elégettetek, és így a Gorove díj ez úttal ki nem adatott.

Rekt. Peppen, dec. 7. 1865.

Aranydános
Ritókuvó

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY

VI

VI.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint handwritten signature or name]

VII.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint handwritten signature or name.]

JelentésA Nőgyógyászati Érkezett Történeti Könyvről.

A Magyar Nőgyógyászati Alapítványból, 300 ft jutalom mellett, a Történeti
egyetemes történeti tárgyat a Kéziratkönyvre hirdetve a bírálók véleménye oda
 mutat, hogy szerzője nagy erővel bír a bírálók véleménye oda
 ra mutató compilációt nyújt, mely, e szak irigység
 mellett irodalmunkban, háragszóval tekintethetők; bár az
 eszmény elméletben kellenél inkább el van fogalva; bár
 gyakorlati tárgyismerete hiányos, s így ítéletei meg nem
 állhatnak. A német nyelvű nagyon virágos előadás több
 egyrészről és határozottságot öhajtat velünk; mi-
 nek azonban néha szépművészi műveltség fejlettsége
 az oka. Egyetemes történeti
 Jutalomra egyik bíráló által sem ajánlottam, azamat
 ez által ki nem adta elhatározott.
 Kelt Pesten, dec. 7. 1865.

Arany János
 Részlet

VIII

VIII

[Faint, illegible handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

IX.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPÉSI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Jelentés

A Hölgydíjra pályázott „Bölcsészeti Erkölcstan Kéziköny-
véről.”

A Magyar Hölgydíj alapítványából, 300 forint jutalom mel-
lett, a Bölcsészeti Erkölcstan Kézikönyvére^{re} hírdet-
ett pályázaton megjelent egy munkát, mint a mely
a bíráló véleménye szerint, Rigorúan iskolai tankönyv,
de a magasabb népszerűség igényeinek meg nem felel, a
philosophiai osztály jutalomra nem ajánlván; jelzése
levegő elégettetett, a jutalom ez által ki nem adán-
tott.
Kelt Pesten, dec. 7-én, 1865.

Aranyszláv
titoknok.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
TORONTO

XI
1841

of the University of Toronto

X.

The University of Toronto
has a collection of books
and papers relating to
the history of the
Province of Ontario
and the City of Toronto
and is open to the
public for reference
and study.

University of Toronto
Library

UNIVERSITY OF TORONTO

X.

Teleki's

A Nőgyógyászati pályázat versenyre "Tüvéstet Alapvonalai"
című pályaművekről.

A Magyar Nőgyógyászati Alapítványból, 300. Ft jutalom mellett,
pályázat lévén hirdette a "Tüvéstet Alapvonalai" című
kötet közzétételére: miután a beérkezett öt rendbeli pályázat
munka között, egy sőt a bírálók véleménye szerint
egy sincsen, mely a legmérvet legjobban igényeket is kielégítő
gitevé: a Terméketelendomatáji Ország egyike sem
ajánlotta jutalomra vagy könyvnyomtatásra.

E szerint a jelölt levelet elgésztésén, a díj ez alkalommal
ki nem adasat.

Kelt Pesten, dec. 7-én, 1865.

Arany János
Vezetők.

1784

X

X.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible handwriting, possibly a signature or name]

XI.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 3.

Teljesítés.

A Hölgydíjra pályázó „Alfati Etellanról.”

A Magyar Hölgyek alapítványából hirdetett 300 foros jutalomra, melynek czélja egy pályázati utján előállítandó kézikönyv: „Alfati Etellan” volt, csupán egy munka ér, kérvén; miszerint ez is, a bírálók véleménye szerint, azon czélra, hogy a tudomány jelen színvonalán tartva, népszerű legyen, meg sem közelít, sok helyen hibás és téves részeket nyilvánít, míg némely fejezetei rejt, kesőbb tárgy alól igénylenének, előadása sem járható; az illető Bizottság által se jutalomra se kiadásra nem ajánlatos és így jellegű levele megsemmisített, a jutalom ez alkalommal visszautasított.

Rekt. Pápa, dec 7-én 1885.

Aranydánus
titoktartó.

1800

XIX

XI.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

XII.

III. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

Teleülés

A Vitéz-jutalomra érkezett pályaműről.

A Vitéz alapítványból negyven arany jutalom lévén kizárva a
következő pályakezdekre: "Frank le Magyar vagy Erdély ország
nak valamely állománya, közele vagy kövülete" stb. - csak
pár egy, "A magyarországi Anzimonit egyedrajza" című pá-
lyára érkezvén, ennek bírálói elismerik ugyan, hogy
szerzője az Anzimonit eddigelé nem ismert jégektani vi-
konnyait, és hirtelen, időt és fáradságot igénylő s kitűnő
műszaki tudományt tartalmazó értekezése után tünteti föl,
s ekként az Anzimonit alakjainak ismeretét előbbre
viszi s a tudományt gazdagítja; de miután a vizsgálás
folytában kiderült, hogy ugyane munka, német nyelven,
még 1864 decemberében, tehát előbb mint az Akadémia,
höz beküldetett volna, a bécsi
ülésekben felolvasott, s azóta nyomtatásban is meg-
jelent, többé mint eredeti nem pályázhatott; közele
kezőleg e szerint a jelítés levél elhamvasztván, a Vitéz
jutalom ez esetben ki nem adhatónak ítéltetett.
Kelt Pestre, dec. 7-én 1865.

Arany János
titoknok.

112

XII.

II. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPEST
V. AKADÉMIA-UTCA 2.

XIII.

Selencsés

A Stölgydié-re pályázott Rómairodalmi Történetéről.

A Magyar Stölgydié alapirányából a Római Rodalmi Történetre kitűzött jutalomért versenyző egy pályamunka, köztörténelmi fel fogás, önálló tárgyismeret és kellő ismeret nélküli kísérlet, melyben sem történelmi ismeret, sem pontosan az adatokban; az ítélet helyett pedig lapokra szóródó latin helyes kiírása szerepel. Az előadás is pongyola, nyelvi magyartalan és hibás; s egy nemcsak jutalomra, de általában semmi figyelemre nem méltó.

Kelt Pesten, dec. 9. én 1868

Arany Sándor
Tiszorvos.

III.

XIII.

Pályázati jelentés.
I.

A magyar tud. Akadémia által, a Görög alapítványból, mely 1864-ik évben kikiáltott bölcseleti pályakérdésre, melynek beküldési határideje folyó évi január 31-én feltétl. a határidőig, egy, a határidő után pedig még két pályamunka érkezelt, melyek, értekezési sorban, így következtek.

I. Sajat cím nélkül. Jelige: "Nem a szavak tömörségében, hanem az értelet rővidségében tanulható fel a valóság."

A. Srinten cím nélkül. Jelige: "To be or not to be." Hamlet.

B. A Materialismus. Jelige: "Nincsen erő anyaga nélkül."

A kis többség részve közölve, hogy még a határidő lejártá előtt adtak postára, az a február 6-án tartott éves ülés estén is pályázatra bocsátá; mindhárom pályamű jeliges levélkei, az Akadémia is elnök gróf Dessewffy ö méltóságá perséjével külön borítékba zárva, a levéltárba helyezésre; magot a pályamunkák pedig a philozophiai osztályhoz kérték, az, bírálóik kivételére nézett. Egy negyedik pályaművel, mely idejében ugyan, de jelige, jeliges levél, s általában a pályázati szabályok megsértésével ^{bejuttatott} érkezett, az Akadémiát egy ~~kezűvel~~ ^{kezűvel} mellőzendőnek ítélt.

(Tudomány) irarost)

II.

A Vitéz alapítványból az Akadémia természettudományi osztálya által kikiáltott jászolokérdésre, srinten január 31-ig, négy határidőig, csupán egy pályamunka érkezett:

"A magyarok Ansimonit egyedrajza" című, melynek Jeligeje: "Minden ásvány öltözköztetésben áll földünknek alta, támasz és telenesével." Dolomieu.

A ~~jelige levél~~
A febr. 6-ki éves ülésben bemutatott pályamű és jeliges levele mellett találkozásán: az uszbi az Akadémiára is elnök gróf Dessewffy ö méltóságá perséjével tartva, a levéltárba helyezésre, a pályamunka pedig az természettudományi osztályhoz kérték, az, bírálóik kivételére nézett.

III.

A magyar Hölgyek alapítványból, a történelettudományi osztály által most már harmadszor kikiáltott feladatára: "Görögország Története Nagy Sándorig;" nem kültében

Ugyanazm alapítványból díjazandó s srinten harmadszor hirdesett "Hjabb nevezetes Magyarok Történe" versére, melyek beküldési határideje srinten január 31-ke len volna, egy pályaművel egy pályadolgozat srinten érkezett.

Rece Péter, febr. 7-ken 1865.

Arany János
íróknak...

812
1865

ORIGINAL DOCUMENTS
SERIES
1860-1870

872*

1865

Pályajeleus

1865-3

~~872*~~

865

Handwritten signature or name in a circle

Magyar Tudom. Akadémia

Előrajz az 1865. dec. nagygyűlésre.

- Dec. 5. Nagygyűlési megjelölés napja.
- " 6. d. u. 5. ór. A Nyelv- és Széptud. Ország tanácskormányza
(az Akadémia épületében.)
- " " d. u. 5. 1/2 ór. Philosophiai Ország tanácskormányza, (ugyan
ott.)
- " " d. u. 5. " Földművelésudományi Ország tanácskormá-
nya (ugyanott.)
- " " d. u. 5. " Történetudományi Ország tanácskormá-
nya (Deák Ferencz háza lakásán.)
- " " d. u. 5. " Math. és Természettud. Országos
tanácskormányza Kubinyi Ágoston
Országelnök lakásán.
- " 7. d. u. 5. } Nagygyűlési ülésed.
- " 8. " " 5. }
- " 9. " " 5. }
- " 10. d. e. 11. Igazgatósági ülés.
- " 11. d. e. 10. Rözülés az Akadémia
diskussziójában.

Arany János
(A költő.)

300 péld. kinyomtatva.
nagy 8 forrásban

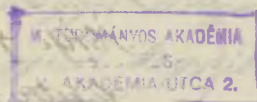
Ueber Löraxen
des b. II.

873*

1865

[Faint handwritten notes, possibly including the number 1865]

Rigizán 1864. Decz. 14én

Nagyméltóságú Gróf!
Mélyen tisztelt Elnök úr!

Folyó hó' Sár kelt levele kimondhatlan örömmel töltötte el egész bensőmet, újabb bizomptéka lévén az azon igazságnak, miszerint a nemcsakán polgári állása de virtusainál fogva legmagasb polcon álló a konfiterársaitól nyújtott köszönetre érdemes, mert korának boldogítására élni tud. Fogadja ezentúl is hegyesen igénytelen soraim s engedje hogy öszintén szólhassak és homunk érdekében hie szolgálatomat mindenkorra felajánlhassam.

Rigizáról 1862. öszteint jegyzeteim melléklem, értéke csekély de az akarat jó volt, - fájos érzelmek közt szedgettem össze azokat s hogy is nem? Midőn egy diszgandagsággal kísért csaldid vagyona idegenek kezében, - s a véginséggel fenyegető promorú helyzetből ma'nap-ság a letűnt szép multnak lépten nyomon csak silány maradványait szemlélhetem! De hagygyán, - kisebb körben is tixta öntudattal megbecsültetve elhetünk, azonban az anyagi veszteség érzete - mit néhai édes atyám jószívűsége által előidézett - ez fáj nekem leginkább, mert a mindennapi früktség s bonyolult helyzet bajával küszködve mostanság, édes hazámnak úgy mint ohajtánám nem áldozhatok.

Törvésem követhető pontozatokban bátorodom előterjeszténi:

I. Küldöm az 10 csomagban Döbrentének 7 levelét, a ma'ir megírt másolatukat kérem az Akademia pecsétével hitelesíteni. - A Muzéumból nálam megrvan csak az 1, 3, 4, 5, 6-ik füzet, tudomásommal 10

füzet

814
1865

(
fűzet jött ki, iparkodni fogok a hiányzó betűzetet, - a *Fid. Gyűjtemény*
1819. folyamának 5ik kötetében a *Muzeumra vonatkozó* cikkben a 5ik
fűzetre nézve ez áll: „Ajánlás Fehintés R. P. J. ashoz”, - valjon atyám
volt e ez?

II. A 2ik csomagban bizonyos *Hoblik*től 9 levél van, - ki
volt ez a *Hoblik*? költői stílusban írt levelei érdekesnek látszanak. -

III. A 3ik csomagban *Mészáros Lázár* magyar hadügyes-
nek 2 levele, - rajtuk a huszár és katona típusza. -

(
Ezen két rendbéli leveleket ha a levéltárban
eltevésre érdemesítne, így szintén hiteles másolatukat kérem.

AB
IV. Megvan nálam: *verae et deductae descriptionis cri-*
iminalium processuum et secuti supplicii in tres reos Comites Franc. de
Nádasol, Petrum a Lén et Franciscum Christophorum Frangepan con-
pendium. Viennae 20a Maji 1671. Azon korbeli 8 ívre terjedő írása
miatt hitelesnek látszik.

AA
V. Úgyzintén. *Sajnovics János*nak 1768. évi April 12-én kezdett
és 1770. évi Febr. 10-én végzett latinul írt 10 ívre terjedő levelei, melyek leg-
inkább a *Péter Hell*-nek erlágazati vizsgálatai érdekében *Norvégia*
éjféli repére tett utazást s az ottani tartózkodást tartalmazzák. Egy-
bekötött másolat hitelesnek látszik.

Megvanak e ezek a levéltárban? Ha
nem, - beküldöm.

Megnézendő
VI. Nagy Iván ír. *Magyarország családai* "ról írt jeles művé-
ben családdal megírta, hogy *Kovács János* lovass főhadnagynak
Fülekeről 1660. Jul. 8-án *Pün* kúrához írt levele az *Akademia*
levéltárában megvan, - ezt másolatban kérem.

22
VII. *Dömötör* naplója iránt kérisem következő: méltóztatnék
oly kegyes lenni, azt áttekintvén, valakit kifejezni - ha lehet - aki
ajánlatos módon e műveket közre hozná, a költségek
túl az illető tén valami hátsót is reménylhetne, magam repérel

az eredetét

az eredetén kívül csak egy példányt kérésén.

Ezek után fűű bizalom és öfjéinteréggel drága idejének háboritása miatt boesánatért esdekelbe, nagyúri kegyeibe ajánlott mely tisztelettel maradok

Nagyméltóságú Gróf és Erök urnak

alázatos szolgálója
Kovácssepestánosok

J. (Haugen) Arival Kojid.

tehil.

E' tevela nelen felid.

nan keli.

Kacim volage felid.

teveni.

Jekim vovifere -

majt mij savae in tobbe

December

~~598~~
~~2~~

874 *

1865

Telintez, Kovács Nep János urad
Kigiczan

A mulc es vegin horan ismeret beca sorai
na seidina sor elfoghatóságim miat, seidina an
vel a kuldöt könyvet (Dömötör nagljaja) meg kelle
vizsgálatnom, hogy vála véleménye irhatta, vad most
vátapolheset.

Mindenelőz fogadja a Telintez, ^{er, akadémiá,} ^{és kőpörös,}
1771 a Dobrenai, Hobli-^{er,} Mézaiófile leve
lés, melyet az ^{akadémiai} leírására fogu
vad sebetni. A kist ^{akadémiai} misolusodat, hislelt
ve, mellelbelve kuldöt.

Azon kist rendbeli leírások, melyeket a
Telintez is leveleiben említett sebe, ^{akadémiai}
u. m. "Verac et deducere descriptionis crimi
natum processuum ex secuti supplicii in hoc se
or Comites Fr. J. Náday, Petrus a Trin eo To.
Chr. Fangejan compendium. Vienne 20 Mai 1671 9
es Sajnovics János 1768 - 1770 252v. e.
sor levelei; - finisz nagy kőpörös fogu
ja az akadémiá a leírására János. ^{akadémiai}

Rendelőt seben, hogy ^{akadémiai}
Kovács János lovas főhadnagyot fitelet
1660 jul. 8án kint kaszkihar iss levele az akadé
mia levelezésben, ha on cirkulá megvan, deprett
ki is megjelent az ^{akadémiai} k. Telint. Wader.
Vegre a mi Dömötör nagljaja ille
si: habai ^{akadémiai} abban nem egy érdekes, ^{akadémiai}
a kist, a melyben iratok, a az ad
elt több meveses, felfut jellemtö adat
azon 1 azon eldiban, melyben irva van, ^{akadémiai}
idartelan sejtésnél is kőpöröségénél
fogva aligla megjelent.

Tisztelettel ~~akadémiai~~

Rajina

Kovacs No. 1000 and

the great difference
and in my old

42

1865

1879 szept.
K.

Tekintetes Úr!

7 Jánosnál

Van Szerenységem értesíteni, hogy a Magyar Tudományos Akadémia, mely április hó 24-én tartott üléseben, a "Tekintetes Úr János" nevéből érkezett becses kéziratos kötet, jelesül az 1671-ki verstanúk ~~pörétek, valamint a híres mással~~ ~~tal.~~ nem kintönben Sajnovics) 1768-1770 közötti leveleit, nagy kötetben fogadta és azt "jegyző" könyvében is kifejezte.

Hovács János főhadnagy levele, mely föltérésével, valamint a "Dömötör naplója" iránti intézkedéssel egy darabig kénytelen ragyogó várakozni, míg a kért iratok a Költőké'szmiatti rendeltetésből ismét helyre áll.

Méltóságos gróf Dessewffy Eszter mit írának nyilatvánitám a "Tekintetes Úr" által kifejezett köszönettel, és igen kedvesen fogadta. Ezek után maradtok hálás füzi tisztelettel.
Pest, május 6. 1875.

Tekintetes Kovács Kép.
János úrnak tisztelettel.
ps: ?

Rigiczán. Tekintetes Úrnak

a. sz.

Ad 894

1865

189

1865

~~h
1865~~

A math. s természettudományi állandó bizottság
 jelentése
 működéséről 1864-ben; az Ország elé
 terjesztve 1865. Május 29.

Az Akadémia Matematikai s Természettudományi állandó
 Bizottsága ezen jelentésben aronnan azt emeli ki, hogy Körleményei-
 nek III-ik Kötetét Körebovátotta, mely 1863 és 1864-ről foglal-
 ja magában a hazai viszonyokra vonatkozó matematikai s
 természettudományi munkáikról, s ezen okból terjedelmesebb is
 mint az elő Kötet.

Szabadon a Tekintetes Akademiának az utolsó gyűlések
 egyikén a Titkár által bemutatott III* Kötet tartalmát az abban
 képviselt szakok által vezetni be.

I. Negyztani érdeklés van három. Az első: "Görmalmaink
 tisztjének vegyvizsgálata" Szabó Fozseftől. Hóni örleményeinket e szempont-
 ból legjobb mutatja be a világnak, s a vizsgálat igazolja azon jelességet,
 melyet a gyakorlat is érez. Tekintve azon kitünő helyet, melyet a világ-
 kereskedésben vónak ki örleményeink, most már nem jövünk többé zavarba,
 ha a külföldi tiszteket tudományos vizsgálódás eredményeinek egymás mellé
 tetele által is alkarnok latolni. A más kettő Hasenfeld Manó asványviz-
 elemzéseit tárgyalja különösen a siliácsi Fozsef-forrásról, és egy új lelkelyet
 Poxsony megyében Perneken.

II. Kövenytani cikke van négy: Kettő Haszlinoszky Fozsegtől mint
 észleleteinek tárházától közölt tanulmányi eredmények; egyik az "Imbrica-
 ria Ryssalea Magyarhon homokszikjain", másik "Eperjes viránya stilbo-
 spórai" és rajz Rivereében. A más kettőnek szerzője Halchbrenner
 Károly: egyik jelentés az 1863-ban tett természettudományi utazásáról
 a Szepességben; másikban az ezen jelentésben kitatásba helyezett ta-
 nulmányi eredmény mutatattik be: "A szepesi gombak jegyzéke,"
 két Koper táblával.

III. Allattani érdeklés kettő fordul elő: egyikében Fivaldoszky Já-
 nos körül "Adatok az a magyar honi barlangok Faunájához," melyben
 ezen érdekű ágat az allattani nyomozásoknak több új fajjal látjuk sa-
 porodni. A másikban Mergó Tivadar az általa Pestbuda környéken
 feltalált aszlagfajok rendszeres átneretét közli, mint hat év értele-
 ténél eredményét, (amint annak melyben ~~tanulmányi írás és nemü erd-
 ményei~~) s mint megelőzőjét egy nagyobb s rajzokkal ellátott munkának,
 melyben tanulmányi írás és nemü eredményeit Magyarország aszlagfaun-
 ájára kiterjedőre fogná a hazai s eurpai szalközönségnek bemutatni.

815/1865

IV. Földtani cikkel hárommal találkoztunk. A két első Szabó Zsófia, melyek mind ketteje a Nógrád s Gömör megyei barátkörökre vonatkoznak; az elsőben „Pogányvár Gömörben, mint Barátkörök” cimen hegynek sajátosságát tünteti ki, melyek azt eddig páratlanul teszik Barátjaink között. Itz értékesítéshez fametszetek is Mursinszky által készített szép térkép van esatolva. A másik a turnói kőüvöltő fát mutatja be, melynek egyik nevezetessége az, hogy Barátkörökben van semmi, míg eddig a legnagyobb mérvű kőüvöltő fánk mind rhyolithkőből készült ki; másik pedig, hogy nagyságára az eddig leírtak valamennyit felülmúlja.

A harmadik Hantken Miksaé, mint kiegészítése azon vidék geológiai és palaeontológiai ismertetésének, mely fölé a Közlemények első kötetében jelent meg. Három térkép kíséri a részletes tanulmányt: egyik a Dunán és az Új-Köny Tóháza Buda befogta területe földtani illusztrációja, másik átmetszetes elvállítása az ugyanazon területen lévő harmadkori kőszelvényeknek, hogy így azok összehasonlítása annál könnyebb legyen. A geographiai térkép nem egyéb, mint az Albrecht Főherceg O. Fensége által kiadati rendelt, „General und Administrativkarte von Ungarn” 1" = 4000', geológiai elvállítására a viszonyoknak elegendő nagy; a térkép az új és meglehetősen nagy, az kötetelményekből tünteti ki, hogy a térképnek a földrajzi névadás, valamint a cs. k. katonai geographiai iránt (a más kézen álló névadásokról) le lehetett nyomtatni, az ut s víz rajza, míg az utast. kiegészítései; a térképnek a szegélyzet új.

V. Magasság méréseket külön cikkben közöl Pettkó János Selmec, Kőrörc, Beszterce vidékéről, valamint néhány pontjáról Trencsény és Nyitra-megyének; — Hantken Miksa Tokaj-Hegyaljáról, hol a katonai felmérés alkalmával csak kevés pont magassága határozott meg. Hantken 44-et közöl. Ugyan fölé vannak nagyobb számmal magasság mérések az ismert említett földtani értékesítés végén is.

Mursinszky Károly aronban a legbővebb magasságmérési cikket közöl, melyben jelentést tesz a Pestbuda környékén véghezvitt trigonometriai mérésekről s felsorolja a magasságokat minden eddig ismert mérés eredményével együtt. Itz így nyert adatokat egy magassági rétegtérkép összeállítására fogja felhasználni, mi aztán a mérések gyakorlati becses költsége, mennyiben csak ilyen térképet felelt meg tökéletesen a tudomány jelen állásának. Ezen magassági rétegtérkép készítése részben az anyagra, hogy annak kiadása a jövő kötet kiadásában igérhető. Ugyan csak Mursinszky úrtól Szabó földtani értékesítésben a Pogányváról szintén vannak magasság mérések nagyobb számmal, és pedig oly vidékekről, melyek meheredő fenn, s a melyből eddig nagyon kevés méretünk volt.

VI. Meteorológiai értékesítések közöl Pettkó János Selmecről Bachmann és Hantch adatai nyomán 1845. től 1857-ig.

A bizottság budgetje évenként 500 forinttal engedte előmozdítani a tudományok utazókat, 1864-ben annak igénybe vételére a közérkező jelentések: Hantken Miksa, Kanitz Alon, Szabó Főherceg, Schenk Guido és Kompár István.

Hantken Miksa Kereskedelmi akadémiái tanár részint Komáromban folytatta tanulmányait, különösen Spoly-Kőrörcöké táján, részint az előbbi tanul-

síkmányai befejezésével foglalkozott, melynek töveget s ahol két lapon értékes
átmetreket adott be nyomtatás végett, mi e kötetben meg is jelent. Nyomtatásai-
nak újabb eredményeiről részletesen értekezett a magyarországi Földtani Társulat in-
lésein. Kanitz Alós Dierből folytatott segegyezését Slavonia füveszeti át-
vizsgálására a nyári folytatán. Telentkezések fele beérkezett, de mint be nem
fejezett munka e kötetbe fel nem vették.

Lábó Ferenc kirándulást tett Gyúcskőre Gömör megyében, a pogányvári ba-
zilikáster tüzetes megvizsgálására; úgy szintén Tarnócra Nógrád megyében az óriási
Kőrütfő előjárás körülményeinek megtekintésére, végre a Hegyaljár, tanulmány-
nyait folytatandó. Az előkettőt illetőleg értekezése e kötetben megjelent, míg
Hegyaljár rhyolitképleteiről tanulmányozásának eredményét a magyarországi földtani
társulat ülésén ismertetett alkalmammal mutatta be, egyrészt mind ki is fejte-
sén, hogy a vulkáni képletek felderítésére annyi jó alkalmammal kínálkoz
Hegyaljár e tanulmányozásokat folytatni fogja, tekintve, hogy a Külföldön
is a hegyaljár viszonyok vértnek kiindulási pontul a Rhyolitokra nével

Schenkl Guido budai realiskolai igazgató s az Akadémia meteorológiai
s magnetikai iszletdejeinek vezetője, Krasper István polytechnikum tanár tá-
saságában s a bizottság felszólításának engedve, Kőrütra indultak a magyar
országban természetvizsgálók ezen évben Maros-Vásárhelyt Erdélyben tartott
nagygyűlésén megjelentendők, s ittörben megvizsgálándók azok műveit, kik az
akadémia érdekében meteorológiai iszleteket késznek. Ezen alkalmat fel-
használván egy nagyobb Kőrütblen delejes iszletek készítésére, mely cél elé-
résére egy Lamont-féle theodolit, s több más részint az Akadémia, részint
a Kir. Főoszt. műgyűjtem. s az iszletők magán birtokában levő segédeszközök
állottak rendelkezésükre. Különösen neműgy előtt tartottak azon helyeken, me-
lyeken már korúl több évvel előtt szintén delejes iszleteket tett, hogy az idő-
körüben beállott változásokat megállapíthassák. A jó ügy a harai nagyobb kör-
lekedési iszletek igazgatóságai részéről is ~~partoktatás~~ ingyen szállítási
jegyek által partoktatva az expeditio aug. 14-én a Dunán lefelé elindult.

A kedvezőtlen időjárás az utazási tervet sokképen zavarta ugyan, mindazonal-
tal sikerült a Duna mentében Orosváig, innen Karansebesen, Hátszegon, M. Ke-
benen keresztül Maros-Vásárhelyig, (hol dr. Schenkl egy előadás tartott feljű-
nisk háromnapos itt időzés után Kolozsváron, Nagybányán keresztül Budapestig (hol
az expeditio sept. 11-én megérkezett) 13 állomáson legnagyobb-részint helyes iszlete-
ket tenni. A delejes iszletek csillagászati műveikkel vannak kapcsolatban, melyek
az állomások földrajzi felvéseinél meghatározására újabb adatokat szolgáltatnak. Iszleten
Kőrütblen az egész út folytatán magyarsági magyarságismeret is készített, melyek a határosi iszlet
is Erdély domborzati alakjának megállapítására jelentékeny szolgáltatást fogynak tenni.
Nevetesen a Vaskapu, Királyhágó, ferdai kasadók s több más hegyhatár, völgyek,
révek stb. magyarsági meghatározottak. Az iszletek feldolgozása s a részletes ki-
számítások több időt véven igénybe, az eredmények leírása csak a jövő évi Köz-
leményben fog megjelenni.

Petőczy Salamon hátrahagyott munkáiból egy füzet, mely a boldogultnak
életrajzát is iszletnyi munkálatait foglalja magában, megjelent a bizottság vezetése
mellett szerkesztve Kubinyi Terencez ur, az elhunytak egyik legregibb barátja ál-
tal. Az egyes kritikák Pettkó János schmezeri tanár is Trivaldschky Imre bizottsági
tag által készített át s azok véleménye is megjelent nyomtatásban, hogy az előző tájé-
kórhapra magát úgy azon állapotrol, melyben az iratok hátramaradtak, mint azon nehé-
ségekrol, melyek azok kiadásában előfordultak. A folytatás előkészítésén van annyira,
hogy Trivaldschky Imre is Margo Jivadar urak részletes bizálatának nyomán csak azon-
kerül kell a mai nagyjából opreállított kritikákat s sajtó alá adni, mi valószínűleg

1865 folytatás folytatni.

Az előbeszél feladata lenni továbbra kifejtési munkáit, melyek az így kör-
látásánál a bizottság által szigorú ellenőrzés alatt állnak.

A meteorológiai észlelésekkel illetőleg, aokat dr. Schenkl úr folytat ke-
szíti, az eredményeket graphikailag feljegyzési a math. és természettudományi
bizottságnak éventé ként megküldi az által kinyomtatott mintáival.

Nagyon fontosnak látszott a bizottság előtt az ország különböző pontjain ha-
sonlóképen hozni életbe meteorológiai észleléseket; az érintett intézkedések dy
sikerrel történtek, hogy legtöbb helyen a szükséges serek megvételére ajánlatok
történtek, s így a bizottságnak egyéb feladata nincs, mint kijelölni a sereket,
megadni az utasítást, s a dolgot vezetni; mindazonáltal észleléseket mentől
nagyobb számban történi felette szükségesnek bizonyult be, hogy ezelt es-
kepen, itt kénytelennek érte magát észleléseket elegendő számban megren-
delni s aokat az észlelések közt olyan helyeken kivitetni, ahol aoknak meg-
szerzése más úton nem nyílt kilitás. Budán s Pesten kívül első mérési
észlelések 1864 kezdésétől a Tisza vonalán öt ponton történi.

Az ily kétféle bevizsgálás nyújtandó észlelések, hogy mentől gyümölcsö-
zöbbséggé váljanak, okvetlenül megkívánatik, hogy azok közösen bizottsághoz
történi, s ennek fogva a bizottság elhatározta aoknak rendszer kinyomtatását
és szétosztását a földgömbön működő főbb észlelései között. Hogy mindeddig
késett a két évbeli észlelések eredményeit kiadni, azon körülménynek ke-
llyel vitandó, hogy sikerült az egyetemi volt csillagásznak, Mayer Lambert
únak kérésére kiadni nagybecsű munkálatokat fedezni fel megelözött
évtizedekről, melyek mindeddig világot nem láttak. A bizottság feladata
lévén a múltban nyert eredményekre is kiterjedési figyelmet, Mayer munkáit
rendszertel. megindítandó füzetek ennek megkötésével határozta megkötésén.
Ezen füzetek szerkesztését Kroupier István úr vállalta magára. 1865 foly-
tatás megindítja.

Hogy 1865 folytatás mivel kapcsolódott, az ezen évvel szöve jelentésben, mely
az osztály előtt 1863 Decembar 21 felolvasatott, ki volt emelve.

Vége megemlítendő, hogy részint a munkamegrapordás, részint mivel
néhány naki még képviselve nem volt a bizottságban, a tagok száma na-
gyobbodott, a bizottság ajánlatára a Matematikai és Természettudományi
osztály által történt helybenhagyás folytán kinevezetven új tagokul:
Gönczy Pál, Tondrapik Ernő és Margo Tivadar urak. Ezzel kívül aronban
kisegítőleg egyéb munkások munkásságát is vette igénybe.

Pest Pesten Május 25 1865

Szabó József
előadó.

Arbinyi József
bizottsági elnök.

Uttam május 29-
az ülésben.

A math. s termépszakm.
bizottság jelentése
működéséről 1864 - ben
az Opaty előterjesztése
1865. május 29.

875*

1865

~~a~~
~~1865~~

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
BUDAPESTI
V. AKADÉMIA-UTCA 2.